

EDINOST

Glasilno slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edincih je moč.

»EDINOST« izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gld., za polu leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — *Nepošilne*, reklamacije in inserate prejema *Opravištvo, via Torrente, »Nova tiskarna«*.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Torrente« »Nuova Tipografia«; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — *Inserati* (razne vrste naznaila in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Konservativna politika Avstrije.

Da so se naši državniki poprijeli na zunaj in na znotraj konservativne politike, to mora odobravati vsak prijatelj Avstrije. A konservativna notranja politika pomenja pred vsem uravnanje države na zgodovinske podlagi. Avstrija pa ni bila nikoli nemška država, ampak državna skupina mnogih zgodovinsko popolnoma različnih individualnosti. — Ko je bila Avstrija še absolutistično vladana, takrat so avstrijski državniki te individualnosti spoštovali; govorilo in pisalo se je vedno o českem, ogerskem kraljevstvu, o raznih vojvodinah itd.; tudi prva naša ustava (oktoberski diplom) govori o avstrijskih kronovinah in narodnostnih posebnostih. — Tak je torej temelj konservativne politike avstrijske. A ko so ustavoverci prilastili si gospodarstvo v Avstriji, prva njih skrb je bila, da odpravijo to konservativno naravo Avstrije ter jo spremené v novošegno centralistično državo, kakor je na priliko Francoska.

Ustavovercev ideal je strogo centralizirana država, v katerej je merodajna le ena narodnost. Zatorej pa je bilo ustavovercem vedno le za to, da vse druge avstrijske narode spremené s pomočjo najhujšega pritiska v en sam narod. To pa se nemore zgoditi drugače, razen po boju proti obstoječi zgodovinski in državno-pravni obliki naše stare Avstrije, zatorej se more imenovati politika ustavovercev, po novem Velikonemcev, politika prekucije; vsaka taka politika pa je državi silno navarna. Da pa Velikonemci svoje prekucevalne namene lože

dosežejo, delali so vedno proti vsakej zvezi Avstrije z Rusijo, da še več, oni so dražili in še vedno dražijo na Rusijo, in nobena vojna Avstrije ne bi jim bila ljubša, nego ona proti Rusiji. —

Avstriji ta politika, kadar koli je prišla v veljavo, mnogo je škodovala, o tem nam ni treba več pisati; dokazali smo to uže pri mnogih prilikah. Da bi pa Avstrija denes bila uže popolnoma preustrojena po receptu ustavovercev, bi se li ona mogla tako uspešno braniti proti naporom socializmov in drugih prekucevalnih strank? Centralizirana, popolnoma nemška Avstrija bi se prav težko branila pred boleznijo, ki v njo zahaja baš iz nemškega »rajha«. — Tako pa poprime ta bolezen le nekatere nje dele, ker avstrijski Slovani in še nekateri drugi avstrijski narodi niso prav nič sprejemljivi za teorijo Mostov in drugih anarhistov; — zatorej se pa nema Avstrija prav nič bati socialnih prekucij; ona ima časa dovolj, da socialno prашanje reši mirnim potem. — Narodnostno prашanje je prav zaradi tega Avstriji brže je koristno, nego pa škodljivo in prav zdaj, ko imajo druge države mnogo posla se socialnim prашanjem, ona lahko odvrne od sebe vsako nevarnost s tem, da reši v lastnej državi narodnostno prашanje, ter se uravna na podlagi popolne enakopravnosti. Ni torej nesreča Avstrije, da obstoji iz raznih narodov; ta različnost elementov v državi jej utegne celo koristiti, da le zadovolji vse nemške narode v njej živeče; to zadovoljenje je primerno zgodovinskemu in človečanskemu poklicu Avstrije in

se tudi popolnoma strinja s konservativnimi načeli, katerih vzdrževanje je prav za prav prvi nagib zveze treh cesarjev. Prav zaradi tega pa je naše menenje, da sedanja naša zunanja politika pospešuje federalistično osnovo naše države, in da skoro ni mogoče misliti, da bi merodajni krogi še kedaj našli primerno, oziroma varno, da se poslužujejo velikonemške centralistične stranke in nje teorij v dosego državnih ciljev.

Politični pregled.

Notranje dežele.

V poslanski zbornici je 11. t. m. kakor smo uže zadnjič omenili, govoril finančni minister v preračunski debati ter pobijal izjave levicarjev, vzlasti Plenerja. Rekel je, da bo primanjkljaj v letu 1884 znašal le 3.300.000 gld., če ne še manj, ker se 7.200.000 gld. lahko pokrije iz blagajničnih zalog od leta 1883. Minister je dalje rekel, da v letu 1885 ne bo več nobenega primanjkljaja, ako države ne zadenejo posebne nesreče in se sprejmo vladne predloge, in v letu 1886 ne bo več treba nobenega državnega zajma. Minister je kazal na to, da se zahteva vedno več troškov, če pa so troški višji, mora dosledno biti tudi več dohodkov in ti se najdejo s potrpežljivostjo in delom. Minister je Plenerju očital, da je kazoč na novelo o pristojbinah hotel v večino državnega zbora zabiti klin, da bi nadražil poslance zahodnih dežel na one vshodnih dežel; minister pa pri finančnih načrtih ne more gledati na posamezne dežele, ampak na davkoplačevalce sploh. — Ker se nasprotniki sklicujejo na Italijo, odgovarja minister, da se Ciziltavija glede ekonomičnega stanja uže sme primerjati z Italijo, in ako bi državni

zbor hodil po tistem poti, po katerem hodi italijanski, v poludrugem letu bi bilo denarstvo vrejeno in primanjkljaj odpravljen; minister pa neče hoditi po poti, po kateri je hodil nek rajni minister, ki je doklade k davkom poviševal, državna posestva prodajal in na rentne kupone davek nalagal. Minister prosi, naj se sprejme vsaj davek na žganje i novela o pristojbinah. — Tožba, da se nemštvo zatira, popolnoma je neopravičena; ako bi pa kedaj katera vlada svoje dolžnosti tako prezrla, da bi nemški narod zatirala, uprla bi se temu druga volja, katera ima popolno zaupanje. V Avstriji nema bodočnosti ena stranka, en narod, ampak vsi narodi. V imenu skupnih interesov prosi minister naj se proračun sprejme.

12. t. m. je govoril še poslanec Gregr za proračun, potem pa se je sprejel sklep debata in bila sta poslanca Herbst in Matus izvoljena za glavna govornika, ki sta govorila vsak z svojega stališča. Na to se je seja končala.

V tej seji je predložil naučni minister postavni načrt, zastran *verskega poduka* na javnih ljudskih in srednjih šolah, kakor tudi učiteljskih in strokovnih za ta poduk.

13. t. m. je trgovinski minister *poslanske zbornici* predložil načrt zakona, zastran dovoljevanja in pogojev, pod katerimi se smejo graditi postranske železnice. Obrtniškega odseka načelnik je zbornici naznanil, da je zakon o zavarovanju pri ponesrečenju uže dovršen.

Potem se je nadaljevala proračunska obravnava ter je generalni poročevalec Clam Martinic dokazal, da se primanjkljaj v zadnjih štirih letih vedno manjša in rekel: mi bomo glasovali za proračun, ker imamo zaupanje, da smo na pravem potu i da moramo na njem vstrajno delati, da zaželeni cilj dosežemo. On je naglašal poslancu Carneriju nasproti, da tudi v prsih poslancev večine bijo prava avstrijska srca, ki so na pravem mestu. Potem

neta, ali tudi ta se postavi v bran. Zakrije Jelico, ne opazivši, da je uže v nezavesti in reče osorno in jezno:

»Kaj hočete meni in mojej nevesti?«

»Tvoje nevesti! Ha, ha!«

Župnik sili le va-nj. Tone mu pograbi palico in jo vrže v koč.

»Poberi se od tod, nesramnež nesramni!« reče župnik. Tone, ne mene se za te besede, ozre se po Jelici. Bila je v težki nezavesti, kakor si je mislil Tone. — Župnikov spremiljevalec je slišal krik v farovžji, tekel je gledat, kaj je in ko je opazil, kake stvari se vrše tu, poklical je nekoliko ljudi. Žensk, ki so prišle dokaj rade nasiliti svojo radovednost. Žene so na priprošnjo Tonetovo skušale Jelici pomoči, kakor so vedele in znale, ali ta se ne prebudi. Tone, ko opazi strašno nevarnost, zaupije: »Sedaj ste jo pogubili!«

Župnik molči in zre pred se. Jelico so spravili na postelj, ljudje so se razšli skoraj vsi, poklicani zdravnik je prišel čez dve uri. Rekel je, da je bolnico zadela kaplja, da ni več pomoči. Še jdenkrat se je malo zavedela, odprla oči in zaklicala hripavim, v dno srca segajočim glasom: »Tone Jaz — — — — —« Sapa jej je zastala — umrla je. Tone je bil ves čas pri njej. Obupno se je nagnol nad mrtvo Jelico in britko je plakal, ko malo otroče. Vsi nazoči so ga milovali. Župnik se je kesal svojega čina ali nepozno!

Podlistek.

Tone Žezkov.

(Konec.)

II.

Bil je lep poletni dan v nedeljo po poludne. Ljudje so uže odšli od popoldanje službe božje. le nekateri možaki so ostali še pred cerkvijo in se pogovarjali o vsakdanjih dogodkih. Kar pridrči voz in se ustavi pred farovžem.

»Glejte no, naš gospod bodo spet imeli goste! Poglejmo, kdo neki je prišel!«

Iz voza je stopila Jelica in njena mati. »Jelica je prišla zopet v vas«, oglašuje jeden možakov. »Bog vé, kaj porekó gospod? Oni pot so jo bili za vselej spodili.«

»Morebiti so se pa premislili«, dostavi pritiklav možiček, s kratko pipo v ustih.

Mej tem je končal cerkovnik Tone v cerkvi svoje opravke ter pristopil tudi on k možakom. Ko opazi pred farovžem voz, praša hitro, kdo je prišel.

»Primaruha«, oglašuje bližnji kmet, »da bi ti vedel, kdo je prišel, ne vem, kaj bi plačal.«

Celo se Tonetu nagubanči. Suh in bled njegov obraz je bil čude; ves je upadel.

Se enkrat praša, kdo je prišel. Odgovorili so mu, da neka gospodova sorod-

nica. Tone se kmalu spomni, da bi utegnola biti — celo Jelica. Ali — o! saj ne sme k gospodu, če je ona pri njem. Vendar se ohrabri.

Mislil je nesti gospodu ključe in utegne videti tudi njo, če je res prišla.

Tako je tudi storil.

Prišedši v farovž, prašal je Tone služkinjo, če so gospod doma; ko mu ta odgovori: dá, šel je k njemu. Pri gospodu v sobi je bila Jelica!

Tone se je kar ustrašil, zagledavši njo. Bal se je pozdraviti jo, čeprav bi bil to rajše storil, nego ne vem kaj. Ona je zarudela ter se naslonila na stol. Gospod župnik je odpravil cerkovnika, da je le mogel. Ključe hitro spravi in reče, da ne utegne.

Oj, ubogi Tone! Na vratih je še enkrat pogledal Jelico. Obraz si je zakrivala z rokama in je ihtela. Ni jej mogel, ni jej smel pomagati. S potrjim srcem je odšel na svoj dom, legel na postelj ter rekel materi, da je bolán.

Cele štiri mesece mu je pisala Jelica samo jdenkrat in še takrat je rekla, da ne more več, ter da jej tudi on ne sme odgovoriti. Tožila mu je svojo žalostno osodo, zatrjevala mu, kakó presrečno ga še vedno ljubi in prisegala mu večno zvestobo. — Tone je hiral od tega časa takó, da je bil uže ves mršav. In sedaj! — sedaj je njegova ljubimka tukaj. Bog vé, kaj zdaj stori? O! ljubezen, prav ljubezen vse premaga. Uže drugo jutro je Tone po skrivnej poti list, oj, list zaljubljen.

Pisala ga je Jelica to noč. Poročala mu je, da ostane nekaj časa tu in upa, da se poleže stricju huda jeza ter potem, da bo lahko njegova nevesta!

Kakor ozdravljen je bil Tone s tem. Stikal je vedno po farovžji, da bi se mu ponudila prilika, da bi mogel z njo govoriti; ali pogled se mu je posrečil — pogled. — a, sestanek ne.

Nekega dne je rekel Tone, da je bolán. Klicali so ga, naj spremi gospoda do necega bolnika, kateremu ponesó sveto popotnico. Tone ne more iti. Poišče si namestnika za ta posel.

Ko so odšli k bolniku, gre Tone k Jelici. Bila je sama v kuhinji. Prijazno ga sprejme in povabi v bližnjo sobo, rekši, da mu ima nekaj povedati. Tone je bil kakor očaran pri takej sreči. Stopal je za njo, kakor za kakim višim bitjem. Prišedši na mesto, oklene se ga okoli vratu, ter ihté reče: »Tonče, preljubi moj Tonče, ali me še ljubiš?« »Tončel! Tudi on jo objame in reče: »Tvoj, tvoj sem in ostanem do smrti.«

Prašanje se je vrstilo potem za prашanjem, prisega za prisego.

Vse je vezala vroča ljubezen: Jelica je pila sladke besede iz njegovih ust.

Sanjala sta oba sladke sanje v naročji boga ljubavi, pozabila sta na vse, kar se je godilo okolu nju. Ure so minole ko trenotki.

Vrata se odpro. — V sobo stopi gospod župnik. Jeza ga pretrese, ko ugleda zaljubljenca. S popotno palico hiti na To-

se je z veliko večino sklenol prestop v podrobno obravnavo in sprejela so se poglavja: cesarski dvor, kabinetna pisarnica, državni svet, državno sodišče, minister-ski svet kakor tudi svota k skupnim troškom. Poslanec Schönerer je predlagal, naj se zniža dnina državnih poslancev na osem gld., onih ki stranujejo na Dunaji, na štiri gold., poslanci pa, ki so ministri, naj ne dobivajo dnine. Na Vitezicevo željo, naj se časniku Pozorju zopet dovoli poštna pravica, odgovoril je grof Taaffe, da to teško pojde zaradi tendence tega časnika. Poslanec Heilsberg je govoril o nekem čudnem postopanju urednika »Laibacher Zeitung« in grof Taaffe je odgovoril, da se je o tej zadevi preiskava uže zaukazala, in da bo strogo na to gledal, da se redno izvrši. Nazadnje se je sprejel še dispozicijski zalog.

Karenska obravnava zoper zlopostevnega razbojnika Schenka se je 13. t. m. začela: Osem ur je trajalo izpraševanje Schenka in Schlosareka ter se je nedvomno dokazala nju krivda.

Zastran hrvatskih železnic je bilo pri posvetovanju v ogerskem ministerstvu za promet 12. t. m. skleneno, naj se najprej začne graditi železnica iz Čakurna skozi Zagorje v Zagreb, in če le je mogoče, naj se še letos začne delati železnica Zemun-Sisek-Reka. Načrtana železnica skozi Granico, kakor tudi postranska železnica od Barča v Pakrac pa naj se pozneje, ko bodo dopuščala sredstva, začeti graditi.

Vogerske poslanske zbornice je 13. t. m. minister Tisza naglašal, da je prijateljska zveza z Rusijo poročila miru, in da se vsled te zveze prijateljska vez z Nemčijo ni zrahljala. Zbornica je to poročilo na znanje vzela. Govoril je tudi o postopanju zoper anarhiste: zbornica to postopanje odobrila.

Vnanje dežele.

Ruska država je pridobila z Mervom 600.000 duš in 100.000 izurjenih konjkov. Ta pridobitev je angleški državni zbor zelo preplašila. Vtorek je bilo v obeh zbornicah to prašanje na dnevnem redu, ker Angleži se boje za Indijo. Minister Granville je tolažil poslance in lorde s tem, »da Rusija ne misli napasti Indije; skoraj gotovo pa ima oko na Perzijo; ko se začne vtikati v perziške zadeve, takrat bo čas, da se Angleška upre.« — Rusija se pač ne bo mnogo ozirala na Angleže v Aziji, ampak počasi bo dalje segala in to po poti kulture, ki je najboljša in najgotovnejša do novih pridobitev; ker pa Angleška ne hodi po tej poti, ampak ljudstva pridobljenih dežel le molze, zato pride gotovo čas, ko angleška oblast v Aziji podleže in Rusija prevzame vrhovno oblast v Aziji.

Italijanske poslanske zbornice načelnik Farini je odstopil. Vzel je bil namreč besedo necemu govorniku, ta pa se je vsled tega obrnil na zbornico in ona mu je dovolila dalje govoriti. To je načelnika

III.

Jelico so pokopali z veliko slovesnostjo. Vaščani uže z davna niso videli takega pogreba. Žalovala je za njo vsa družina, žaloval je stric župnik, kateri je bil kriv njene smrti. — Žaloval je za njo Tone, kateri jo je tako pristržno ljubil. Za-nj je bila zgruba največa. Nekoliko dni po smrti Jeličini sta se sprijaznila župnik in Tone. Župnik ga je prosil odpuščenja. Tone je bil sedaj najnesrečnejši in najbolj osamljeni človek na svetu.

Nekaj mesecev pozneje mu je umrla še mati.

Prodal je svoje imetje, ter šel v daljni tuji svet — morebiti sreče iskat. A našel je ni. Lotila se ga je sušica, katera ga je tudi spravila pod zemljo, ko je prišel nekaj let pozneje spat domov. Po lastnej želji so ga pokopali zraven njegove ljubinke Jelice. Ker se nista mogla združiti v življenju, počivata združena vsaj v zemlji. Pisane cvetke dičijo njuna groba. Križ na grobu njegove ljubinke kaže z napisom nestalnost zemeljskih stvari.

Stric župnik je bil še živ, ko so pokopali rajncega Toneta. Vsak dan se je spominjal obeh v svojih molitvah in prosil Boga, da bi mu odpustil nesrečno nepremišljenost. — Pobožno ljudstvo se pa še vedno spomina, kako vrl cerkovnik je bil Tone in kako nesrečno je on ljubil. Oba groba sta odlična in če prša radovedni popotnik, kdo počiva pod to mogilo, odgovori mu uljudni vašcan: Tu počiva nesrečni Tone Žezkov in njegova nevesta Jelica! Večni jima mir in pokoj!

razžalilo, da je napovedal odstop i se tudi pozneje ni dal pregovoriti, ko mu je zbornica izrekla svoje zaupanje. Nova volitev bo 19. t. m. — Tudi italijansko ministerstvo je na vagi, 11. in 12. t. m. se je posvetovalo, ali hoče še ostati, ali odstopiti.

Francosko ministerstvo je s poslansko zbornico v hudem boju o zadevah ljudskih šol. Gre namreč za to, da se šola vzame redovnikom in redovnicam ter povsod nastavijo posvetni učitelji in učiteljice. V ta namen bi pa trebalo šest do deset tisoč posvetnih učiteljev, katerih pa vlada nima kje vzeti in zato priporoča, naj se promemba polagoma izvrši, poslanska zbornica pa hoče, naj se izvrši brez odloga in pravi, če država na leto izda tri milijarde frankov, za vojsko šeststo milijonov, in za vojno v Tonkinu sto milijonov, more prihraniti tudi 25 milijonov za stradajoče učitelje. Pri taceem nasprotju vlada skoraj gotovo pade.

Napoleonidi se vedno bolj gibljejo. 11. t. m. je sprejel princ Napoleon nekoliko urednikov svoje stranke, ter jim rekel, da je le ljudstvo samooblastno in zato ima ono pravico voliti po svoji volji; in nima zlata orleanskih princev, on je ubog, ali on nepogojno spoštuje ljudstva samooblast ter bo to krepko branil.

V Egiptu so zopet vsi ministri odstopili. Egiptovski ministri so podobni muhamenodnevnicam, in pri tacih okoliščinah naj si dežela opomore!

Iz Kahire poroča angleški generalni konzul, da ni res, da bi general Gordon brez vojaške pomoči ne mogel oti posadek na plavem in belem Nilu.

Iz Suakima se brzjavljaja, da se je 11. t. m. pri Zarbi pričel boj mej Angleži in Osman Digma, ki ima osem tisoč vojakov. Boj sta pričela dva angleška polka. Drugi angleški vojaki, pod poveljstvom Grahama in Stewarta, šli so iz Suakima bojevalcem na pomoč.

Poročila iz Suakima od 13. t. m. so Angležem zelo ugodna. Boj je trajal le polu ure in Osman Digma je bil hudo tepen. Angleži so vzeli vse njegove utrube, njihova zguba znaša 60 mrtvih in 100 ranjenih, sovražnik pa je na mestu pustil 2000 mrtvih.

Arabi so se trdovratno branili, da se bili skoraj vsi posekani. General Graham je poslal oddelek svoje vojske proti Sinkatu, da ubrženemu sovražniku pot zapre, in otme Evropce, kar jih je še ostalo v onih krajih.

S tonkinskega bojišča se poroča, da je zadnje saboto francoski general Negrier vzel sovražniku dve utrubi pri Jendiktu in da se je sovražnik umakol v trdnjave v Bacnih; general Briere se je združil z Negrierjevo vojsko. Usodni kobri utegnó tedaj k malu pasti, ako Kitajsko ne prime za orožje.

Francoski general Nigrier je 12. t. m. napadal Bacnih in ga vzel. Kitajci so orožje od sebe pometali in pobegnoli. Francozi imajo 70 ranjenih. Kitajci pa veliko zgubo.

DOPISI.

Iz Vipave, dne 13. marcija.

Nekako pozno sem sicer prišel, a vendar sem prišel k besedi in to edino radi tega, da zadostim danej vam besedi, da vam poročam o vseh veselicah, katere so priredila letošnji predpust društva v Vipavi in sicer: Podružnica domoljubnega deželnega pomočnega društva rudečega križa za Kranjsko, potem prostovoljna ognjegasna družba in društvo: »Edinost«.

Pustna nedelja! — Dve besedi in koliko lepih spominov vzbuja se človeku, kedar ju izusti. — Da, da, in tudi v Vipavi smo se radovali na pustno nedeljo tako, da nas je s polno pravico lahko zavidal vsak, kdor je drugi dan radovedno povpraševal: kako je izpala vaša veselica, in ko je na svoje veselje slišal obče le jeden glas, da v vsakem obziru izvrstno. Naj se reče, kar koli se hoče, Vipavska prostovoljna ognjegasna družba si je pridobila po svojem mirnem, taktinem in premišljenem postopanju tako veljavo, da si je gotova sočutja v vseh krogih in ni čuda toraj, da je bila tudi njena druga veselica ta predpust — namrečna pustna nedeljo zopet obilnoštevilno obiskovana in da je zaznamovati tako povoljen vseh v vseh posameznostih, da moramo iz vsega srca čestitati gospodu grofu Lanthieri-ju kot neutrudljivemu nje načelniku in drugim gospodom komandantom po-

sameznih oddelkov, to je Josipu Mayer-ju, Josipu Žvokelj-ju in Hrabroslavu Perné-ju.

In kakor sem uže predzadnjič poročal, srečna je bila misel g. Perné ta, da je osnoval v ognjegasnem društvu poseben zbor. Če tudi ta zbor ne obstaja še, pa izvežban je uže toliko, da zavzima v Vipavski dolini odlično mesto. Moči, katere so sodelovale pri tej krasnej veselici, so uže znane iz poprejšnjih mojih dopisov.

Na pustni vtorek smo imeli korzo iz Vipave v Ajdovščino in od tam nazaj v Vipavo. Bilo je 24 voz in obnesel se je korzo tako odlično, da smejo biti aranžerji ponosni nanj.

Zvečer na pust pa je napravilo društvo Edinost v Vipavi svojo prvo javno veselico pod imenom: *Plesna veselica z maškado*. Mi smo videli dokaj maškard po mestih in drugih krajih, pa smelo trdimo, da se more maškarda društva Edinosti prištevati mej najfinejše. Zanimanje za ta večer je bilo v prvih in naj odličnejših obiteljih naše krasne doline nepričakovano veliko, a pri vsem zanimanju se ni nihče nadejal tako izbornega vspena in slišali smo znanega odličnjaka, ki ni mogel prebvaliti krasnih mask in te elegance, ki se je razvijala ta večer v prostoriš požitvalnega gospoda Josipa Žvoklja.

Pevci ognjegasne družbe pa so pod svojim pevovodjo g. Perné-tom tudi ta večer izbrano in nad vse pričakovanje mnogoštevilno občinstvo razveseljevali; peli so gospodje ognjegasci zopet na občo zadovoljnost.

Svojih poročil o predpustnih veselicah imenovanih treh društev pa ne moremo boljše končati, nego da izrečemo javno zahvalo vsem dotičnim odborom, vsem čestitim družinam, katere so radovoljno prepustile vse, kar je bilo treba posoditi v dekoracijo dvorane in zlasti še visokorodne grofjini Lanthieri-jeve in gospodu grofu Lanthieri-ju, potem našima slavčkom, ki sta trudoljubivo tako vspešno pomagala pri dekoraciji gospodu Ant. Deperisu. — Čujemo, da priredi »Edinost« na velikonočni ponedeljek veliko slavnost, za katero se delajo uže sedaj priprave. Čestitamo! O vspehu Vam poročim.

Domače in razne vesti.

Tržaški c. k. namestnik je v sredo popoldne obiskal ruskega poveljnika pl. Giersa, ki se nahaja na ruskej korveti »Vojzda Edimburški«. Pri odhodu ga je pozdravila ruska ladja z običajnimi streli iz topov.

C. k. kranjski namestnik bar. Winkler je v sredo uže odpotoval nazaj v Ljubljano.

Monsignor dr. Glavina tržaški škof se je odpeljal v sredo jutraj v Sežano.

† **Ivan Gorjup**, posestnik in trgovec na Proseku, bivši deželni poslanec in mestni odbornik tržaški, večletni odbornik društva »Edinost«, umrl je včeraj jutraj v 63. letu na Proseku. Rajnik bil je poznan kakor dober in priden trgovec, izvrsten oče svoje rodinice in vrl narodnjak, ki je sodeloval na narodnem polju od prvega začetka, ko so se začeli gibati Slovenci v Trstu in okolici in je bil vedno zvest na strani borilcev za narodne pravice. — Zapustil je vdovo in dva odrasla sinova, oba vrla rodoljuba.

Odbor političnega društva »Edinost« odposlal je denes na njegov pogreb v Prosek deputacijo, katera položi na rakev rajncega rodoljuba lep venec s krasnimi trakovi v narodnih barvah z napisom: »Politično društvo »Edinost«, bivšemu poslancu, večletnemu odborniku«. Bodi mu lahka zemlja!

Duhovske spremembe v tržaško-koperskej škofiji. Č. g. Anton Turak, župnik-dekan v Oplju je imenovan župnikom-dekanom v Kastvu. Za župnika v Pazin pride č. g. Orbanič, župnik v Lanišéh. Č. g. Franjo Peculič gre za duhovnega pomočnika v Gračišče. Č. g. Sajovec iz Gračišča kot upravitelj župe v Krbune. Č. g. Kliment Škubla je premeščen od sv. Antona k M. B. Večej (jezuiti). Č. g. Karol Znidarič gre za admin. v Sovinjak. Č. g. Dinko Bullo je imenovan uprav. župe v Kostanjici. — Zamrl je č. g. Ivan Jelenc, župnik v Sovinjaku. Naj v miru počiva!

Imenovanje. Gospod major J. Fedra od 29. pešpolka je imenovan poveljnikom 19. lovskega batalijona v Trstu.

Imenovanje. Magistrat je imenoval sekundarnim lečnikom tukajšnje bolnišnice g. dr. Gustava Usiglijo-ja.

Imenovanje. Poštna oficijala v Trstu Vincencij Mutinelli in Leopold Konstantin postalna sta poštna kontrolorja.

Imeniten gost. Prišel je v Trst z Reke kitajski poverjenik pri berlinskem, dunajskem in rimskem dvoru Li-Fong-Pao se svojim tajnikom dr. Kreyer-jeim in se pristavil v »Hôtel de la Ville«. V sredo je daljnji tedki gost pohodil novo luko in druge obrtnijske zavode.

Mestni zbor. IV. javna seja se je odprla ob 6. in 40 minut. Predsedoval

je I. podpred. vit. Dimmer in nazočih je bilo 41 svetovalec. Vladnega komisarja je zastopal g. vladni svetovalec pl. Krekič. Potrdi se zapisnik zadnje zborove seje. Mej drugimi točkami se je sprejela predloga mestne delegacije, da se odpošlje na vlado peticija, radi pobiranja mestnega daca na dobre občine, da ostane vsaj za tri leta še po seitanje sistemi proti aversuali letnih gld. 861.000. — Potem debatirajo gospodje o novem tarifu tržaškega »Tramway-a«, glede nekotih mestnih ert. — Potrdi se previzijni račun za l. 1884. mestne ubožnice v znesku gld. 140.150, tako tudi bilanca mestne plinarne za l. 1883, kakor tudi izvanredni troškovi za omenjeno v minolem letu, v znesku gld. 1753.88. — Poročilo zdravstvene komisije glede praznega mesta okrajnega lečnika v Bazovici je prouzročilo uro dolgo debatanje. Debate so se vdeležili poslanci: Vidacovich; Luzzatto, Piccoli, Cambon, Consolo in Combi. Predloga zdravstvene komisije se postavi na glasovanje. Predloga se glasi tako le: 1. Lonjer naj se loči od visoke okolice in zjedini a) administrativno z IX. okrajem, b) zdravstveno pa z VIII. okrajem, 2. Sprejme se ustanovitev jednega okrajnega načelnika za visoko okolico se sedežem na Opčinah. 3. V zdravstvenem obziru za visoko okolico naj ostaneta dva zdravnik se sedežem na Opčinah, jeden naj bude za Prosek. Kontovelj in Sv. Križ, drugi pa za Bane, Trebiše, Padrič, Gropado in Bazovico, a za uboge na Opčinah naj skupno delujeta. 4. Poviša se odškodnina za prepeljavanje itd. od gld. 40 na 150 gl. letnih okrajnemu načelniku za visoko okolico. Potem se še predloži:

1. Da se sprejme k št. 1. načelniku IX. okraja, naj se da po 60 gld. in zdravniku VIII., okr. pa gld. 200 letne odškodnine. 2. Sprejme se, naj se koj okrajni načelnik v Bazovici premesti na Opčine. 3. Uniči se razpisano mesto zdravnika v Bazovici, in razpiše mesto okrajnega zdravnika se sedežem na Opčinah. Zatem se seja zaključí.

Dr. Valentin Pogačnik obrtnijski nadzornik za Štirsko, Kranjsko, Trst, Primorsko in Dalmacijo se sedaj nahaja pri nas ter v kratkem obišče Dalmacijo, da pohodi ondote obrtnijske zavode. Gospod Pogačnik umeje tudi slovensko, kar mu bo gotovo koristno pri njegovem poslovanju. Tudi pri tem imenovanju je naša vlada kolikor toliko pripoznala korist slovenščine in imenovala moža, ki jo umeje.

Odbor delalskega podpornega društva se enkrat vabi vse ude in družabnice na letni občni zbor v nedeljo, dne 16. t. m. ob 7 uri zvečer v zgornjej dvorani »Monte verde«.

Tržaške novosti

Samomor. V petek jutraj so potegnoli iz morja pri sv. Andreju truplo ženske, stare od 50—60 let. Truplo so prepeljali v mrtvašnico k sv. Justu.

Nesreča. Peter Slanič, 15. letni deček, doma iz Sežane, bivajoč v ulici »Caserma«, padel je po nesreči po stopnicah svojega stanovanja, ter se še precej hudo pobli na glavo. — Petletnega fantiča Lovreta Krupoviča je nek pes hudo ogrizel, ko je v bogajme prošil v ulici »S. Giovanni«. Tak pes naj se izroči konjedrom, ali pa verigil!

Prišlo je od sgoraj! Vtorek je priromal v tukajšnje bolnišnico Anton Demarchi, 53 letni mož, doma iz Vidma na Laškem, da si zdravi na več krajih prebito glavo. On pravi, da je bil v Zavljah, po cesti gradč, vračaje se v Trst, obkole ga trije njemu povsem neznaní obrzi, ki ga obdelajo brez milosti in brez uzroka. Če je le katera pot v okolici potrebna varstva, gotovo je žaveljska. — Franciška B., 47. letna Ljubljančanka, omožena — a živi ločena od svoje moške polovice i nje mož z neko drugo malovredno žensko, imela je v četrtek s to prepri. Obe ženski se srečati na javnej ulici. — Sprejmete se najprej z jezikom, potem pa z rokami, zgrabite se za vlase, — vsled česar se je nabralo okoli njiju na stotine radovednega ljudstva. Konečno je zmagala pri-ležnica in zakonska žena je prav slabo skupila. Morala je iti v bolnišnico zdraviti si praske na obrazu in rokah.

Kopelji. Pisar na švedskej ladji »Rialto« je tekal v četrtek o poludne razloglav in golorok po ulicah »Sanità« in »Carciotti«. Neka straža ga ustavi, ta pa se jej zmuzne iz rok ter skoči v morje in plava proti Lloydovemu parniku »Achille«, kder ga potegnejo na krov. Prepeljejo ga na kopno in izroče njegovemu kapetanu, kateremu i povedo, kaj se je ž njimi godilo. Kapetan pa jim odgovori, da ta običajno vedno take dela, kadar se opije.

Kdo je zgužil uro! Neka go-pa je našla v četrtek na sprehajališču pri Sv. Andreju srebrno uro, katero je izročila redarstvu.

Padel je v pijanosti, vračaje se iz Grete v Trst, Ivan Curec, ter si glavo prebil.

Ranitev. Pretepalí so se v sredo v Rocolju. T. Ivan, 26. letni Tržačan, dobil je v metuže rano v vrat, in moral je iti v bolnišnico.

Preiskava. Naše redarstvo ima posla nad glavo. Vtorek je preiskalo star

Dražbe.

Dne 24. marca, 22. aprila in 23. maja 1884. v Trstu več delov posestva na Greti, pripadajočih vdovej Antonijeti Moreson, cena 765 gld., in deli posestva, propadajoči zamrljej Ivanki Ogreni, cena gld. 6885 in kr. 12. — 28. marca, 30. aprila in 26. maja v Pazinu t. l. posestvo zakonskih Ivanov in Frančiške Celic iz Gradišča cena 599 gl. — 29. marca, 29. aprila in 29. maja t. l. v Pazinu, posestva Marije Pečenko in Jožefa Rataša, poslojpe v ulici »Covaza« h. 3. 400. — 3. aprila, 2. maja in 5. junija t. l. v Trstu posestva ranjega Franceta Karla Dublane v ulici »St. Martiri« in v ulici »Via Lazaretto vecchio« poslojpe h. št. 1021. cena gld. 102,799 kr. 21. — 19. aprila, 17. maja in 21. junija t. l. v Kanalu posestvo Jožefa Šuligoja iz Lokavca, cenjeno 1070 gld. — 17. marca, 17. aprila in 23. maja 1884. v Gorici posestvo Ivana in Katarine Totto, cena 2960 gld. — 22. marca in 23. aprila v Podgradu posestvo Antona Brozina iz Jelčan, cenjeno 800 gld. — 2. aprila, 2. in 31. maja v Ločinju posestva Amalije Lotterini, cenjena gld. 2201 in 40 kr. — 2. aprila, 3. maja in 4. junija v Vodnjanu, posestva Antona in Dominika Belič-a, cenjena gld. 1591. — 5. aprila, 5. maja in 5. junija v Cerknem, posestvo Ivana Mažgona, cenjeno gld. 405.

Odklikovanja: Njeg. c. k. Velikanstvi Franc Jožef I. in Viljem I., odklikovala sta izumitelja in izdelovalca zdravilnega ol — izlečka iz sladi, gosp. Ivana Hoff-a v Berolinu (Glavna zaloga za Avstro-ogrsko I., Graben, Bräunerstrasse 8 na Dunaji) pridvornega liferanta skoraj vseh evropskih knezov, in sicer ga je imenoval nemški cesar kraljevim svetnikom in vitezom reda železne krone. Ta je pohvalil njegov fabrikat, kot železde krepčajoče pivo, tako je storil tudi njegov ranjki brat, kralj Miroslav Viljem IV. Njeg. Velikanstvo cesar Franc Jožef I. ga je odklikoval s zlatim križcem za zasluge s krono in je dejal: »Veseli me, odklikovati takega moža, kakor ste Vi.« Podelil mu je i diplomu pridvornega liferanta. Dr. F. Confeld v Würzburg-u, praktičen lečnik in vitez mnogih redov, pravi: Ne sme se dvojiti o uplivu Hoff-ovega izlečka iz sladi in njegove sladne čokolade na menjajoče se snovi. Očudno njiju ozdravilni upliv na redilne in dihalne organe. Skoraj vsi lečniki, kateri poznajo izlek, rabijo Ivan Hoffov izleček iz sladi z upriv dobrim uspehom. (Njih slova: »Ivan Hoffov izleček iz sladi se more z mirno vestjo priporočati vsem bolehujočim.« Ivan Hoffovi izdelki iz sladi so razširjeni po vsej zemlji (27.000 zalog). Glavne zaloge v evropskih prvostolnicah obstoje že nad 20 let, v Berolinu in Hamburgu od leta 1859, v Parizu in na Dunaji od l. 1861, v Londonu, Petrogradu in Budapešti od l. 1862.

Tržno poročilo.

Kava — vsled neugodnih poročil iz Amerike je kupčija v tem blagu postala jako mlahova in se cene polagoma pomikajo nazaj. Prodalo se je 300 vrec Rio po gld. 59 do gld. 71.—, 500 vrec Santos po gld. 61 do gld. 68.—, Java stane gld. 74 do gld. 80, Ceylon plant. gld. 90 do gld. 135.
Sladkor — mlahova kupčija, cene jako slabe; sladkor v vrečah stane gld. 26¹/₂ do gld. 29.
Olje — cene trdne, uže več časa nespremenjene.
Sadje — pomeranče, limoni gld. 3 do gld. 5.—, rožiči gld. 4¹/₂ do gld. 6.—, mandlji gld. 88 do gld. 92.—, fige v vencih gld. 14 do gld. 15.—, opaša gld. 12 do gld. 16.—, cvete gld. 12 do gld. 14.—, Eleme gld. 16 do gld. 28.—, Sultanina gld. 20 do gld. 34.
Petrolje — mlahova kupčija, cene slabe in se pomikajo nazaj, denes stane petrolje gld. 9¹/₂ do gld. 9¹/₂.
Domači pridelki — fižol radeči gld. 10¹/₂, bohinec gld. 11¹/₂, koks gld. 12¹/₂, do gld. 13.—, maslo gld. 88 do gld. 100.
Žito, les, seno — cene popolnoma nespremenjene.

Borsno poročilo.

Borsa zopet nekoliko živahnja, kurzi trdni.
Dunajska borsa
dne 14. marca.
Znotni drž. dolg v bankovcih 79 gld. 75 kr.
Enotni drž. dolg v srebru 80 » 90 »
Zlata renta 102 » 10 »
5% avst. renta 95 » 30 »
Delnice narodne banke 844 » — »
Kreditne delnice 323 » 60 »
London 10 lir sterlin 121 » 50 »
Napoleon 9 » 61 »
C. kr. cekini 5 » 70 »
100 državnih mark 59 » 20 »

SKLADNICA

domačih pridelkov A. JURCE v Ptuj.
Podpisani priporoča svojo bogato skladišče domačih pridelkov.
Dobivajo se pri njem na debelo po najnižji ceni: (1—20)
Pšenica, rž, uja, koruza, oves, luk (šebula), orehi, slive, moka, krompir, srez ali bira (veštajn), posebno pa izvrsten fižol vsake vrste, izvrstno naravno vino in žganje, sploh vsi pridelki sem spadajoči.
Cenilnik in blago na ogled brezplačno in franko. — 2—20
A. JURCA
veliki trgovec v PTUJI.
(Pettau aqd Südbahn, Steiermark).

žaške klike ali svojati, tudi delal na vse kriplje za zapuščenje državnega zbora; a njemu je šlo v prvej vrsti za to, da zabrani predelsko železnico, pri kateri ni bilo nič zasluzka, sploh pa je treba reči, da tudi v sicer poštenih krogih niso nikoli spoznali in pripoznali morju one važnosti, katero ima v resnici, in v tem obziru je bila doba Marije Terezije še najnaprednejša. Posebna prikazen v avstrijskeje zgodovini je ta, da so v Trstu v poprejšnjem stoletju, ko so avstrijski bregovi segali le od Trsta do Devina, ker istrski Koper in primorski Tržič, ki sta tako blizu Trsta, bilastauže Benečanska, snovali in trdno vtemeljevali razna trgovska društva, da je v tej dobi avstrijska vlada Trst proklicala za svobodno luko ter izdajala mnogo postav v olajšanje trgovine, akoprem je morala avstrijska vlada dobro znati, da jej beneška republika ne bode puščala prostega gibanja na morju; ko pa je Napoleon I. zadušil to republiko, ko je po miru v Campoformio in kasneje v Parizu vsa beneška dežela z Istro in Dalmacijo prišla pod Avstrijo, niso naši državniki iz teh važnih dežel nič znali napraviti, ampak pristupili so Trst in Benetke svojej osodi in obračali so rajše svojo pozornost severnemu morju, kajti neka stranka bi videla celo rada, da bi Avstrija postala država II. vrste, da je le v kreppljih pruskega orla. — Zato ima velikonemška stranka od nekda za Dalmacijo in Primorsko le zaničevanje, in prav nič ne bi je bolelo, ako bi Avstrija celo zgubila te dežele, da se le oddal od jadranskega morja in postane nemška. Ta stranka namreč dobro ve, da v velikej mnogojezičnej Avstriji ne more več nositi zvonce; ako pa postane Avstrija na morju mogočna, kar je neobhodno potrebno, da se razvije kot velevalst, potem je konec nade, da Avstrija postane še kedaj izključljiva domena te svojati.

Drugi velikonemški učenjaki hočejo zopet ta cilj drugače doseči. Nekateri bi radi videli nemško floto pred Trstom, drugi hočejo Trst braniti z nemškim mečem. In take izdajske teorije imenuje ta svojat modra navsete za povzdigo tržaške kupčije. Kakor slepec o barvi govore ti velikonemci o pomorskem prometu in o brodarstvu; zatorej je pa skoro vse, kar so ti gospodje spisali in govorili o Trstu, prav malo ali nič vredno, ker pojemanja trgovine v Trstu niso krivi le tržaški trgovci; uzrokov, da Trst ne napreduje, kakor bi mogel, iskati je treba veliko više, v prvej vrsti tam, kder se je odločevala osoda države.

(Dalje prihodnjilč.)

Izjava.

Podpisani izjavljam volilnemu odseku delalskega podpornega društva, da se nisem formalno odpovedal kandidaturi odborništva. Omenjeni gospodje so me pri zadnjem volilnem shodu najprej volili v odbor delalskega podpornega društva, a potem ker se nisem v nekej stvari z njimi strinjal, me so brez uzroka i na prav čuden način iz liste izbrislali.

Izjavljam tudi še onim mnogoštevilnim udom našega društva, kateri so me tudi sprejeli v listo odbornikov, da ako bi bil izvoljen v odbor, bil bi vedno pripravljen žrtvovati se v blagost našega društva.

Fran Dollenz.

POZIV.

Upravni odbor društva »Narodni dom« sklenil je v svoji seji dne 9. marca t. l., da se od vplačanih deležev izplačajo obresti za leto 1883.

V smislu §. 4. društvenih pravil pozivlja torej podpisani odbor vse one p. n. gospode deležnike, kateri zahtevajo, da se njim te obresti izplačajo, naj se oglase do konca t. 1884. pri društvenem blagajniku g. dr. Staretu, ker bi inače po navedenem paragrafu taiste zapadle društvu na korist.

V Ljubljani, dne 10. marca 1884.

Za upravni odbor društva »Narodni dom«:
Iv. Hribar, tajnik
Dr. Alf. Mosche, predsednik.

V a b i l o.

k občnemu zboru društva »Narodni dom«.

Vsled sklepa upravnega odbora v seji dne 9. marca t. l. bode letošnji občni zbor društva »Narodni dom« dne 7. aprila 1874. ob 6. uri večer v dvorani ljubljanske Čitalnice z naslednim dnevnim redom:

1. Predsednikov nagovor,
 2. Poročilo tajnikovo,
 3. Poročilo blagajnikovo,
 4. Poročilo pregledovalnega odseka,
 5. Navset upravnega odbora, da se premenita. §§. 2. in 4. društvenih pravil,
 6. Volitev predsednika,
 7. upravnega odbora,
 8. pregledovalnega odseka in
 9. Posamični navseti društvenikov. —
- Vsi p. n. gospodje društveniki so torej uljudno povabljeni, da se vdeležijo občnega zbora v polnem številu.

V Ljubljani, dne 12. marca 1884.

Za upravni odbor društva »Narodni dom«:
Ivan Hribar, tajnik
Dr. Alf. Mosché, predsednik.

stričina, gospod. Mimica Vičič-eva, Josip, sluga Kazimirov, g. Ivan Lavrenčič, 6. Domača zabava. — Začetek točno ob 8. uri večer. — Vstopnina za ude 20 kr., z družino 40 kr., za neude 30 kr. z družino 60 kr. — K obilnej udeležbi vabi najuljudnejše Odbor.

Izlet v Ricmanje. Pevski zbor delalskega podpornega društva priredi v sredo, dne 19. t. m., na praznik sv. Jožefa izlet v Ricmanje. Pevci in drugi, kateri se hočejo pridružiti izletu, zbero se na koncu »Akvedota« pod takozvano »Serpentino« točno ob 1 uri in odpravijo od tam ob 2 uri pop. skoz bošket v Ricmanje.

Neotesana gospa. Piše se nam: Sprehajuje se pri Sv. Ivanu slišim neko gospo z okna družega nadstropja učiti svojo 6 letno hčerko, naj kriči na neko deklico: ščičava, simjiva itd. Vprašam, kdo je ona gospa, ki s ščičavi pita okoličanske šolarice in dobim odgovor, da je vdova dohtorica iz Bazovice.

Izpred sodišča, Slovenci in Furlani so se pretepali v Zalburni (Salvoro). Nekervava bitka se je bila 6. februv. v nekej krčmi ondotnega sela. Povod k tej je bil ples. Krčmarju so vso opravo razabili in potokli. Zmagali so Slovenci na škodo Furlanov in krčmarja. Radi škode, ki so jo napravili Slovenci, kakor pravijo Furlani in krčmar, bili so zadnjč ti le zatoženi sojeni in obsojeni: Ante Dragan v sedem —, Ante Vidat in Peter Okovica v štiri —, Mate Dragan, Ivo Blažević in Ivo Gombač v petmesečni trdi zapor.

Gospodarske in trgovinske stvari.

Tržaška svobodna luka in pa zdaljšanje Rudolfove železnice do Trsta.

(Dalje.)

Neka tržaška svojat, ki je z denarjem tržaških davkoplačevalcev vedno delala visoko ital. politiko, mesto da bi se bila brigala za blagost Trsta in za povzdigo njega obrtnije in kupčije, je tudi zakrivila, da ni Trst dobil Predilske železnice uže v letu 1870, prav tako dela zdaj egoizem te merodajne svojati na to, da parlament in vlado spravi na krivi pot.

Povsod so bile železnice poprej, nego v Avstriji in še le leta 1857 je Trst dobil svojo železnično zvezo z notranjimi deželami in Nemčijo, katera pa popolnoma ne odgovarja potrebam prometa, tako sicer, da se je precej po odprtvi te železnice spoznala nje nepraktičnost ter da ste trgovski zbornici v Vidmu in Gorici precej po dovršenju južne železnice začeli delati na to, da se zgradi prej ko prej črta, ki bi Trst in južne avstrijske dežele najboljše vezala z Nemčijo. — Vsled tega se je porodil uže leta 1857 projekt Aleksandra Cavedallisa za zgradbo železnice iz Vidma do Pontablja, ali precej potem so mesta Trst, Gorica in Celovec in dotične kupčijske zbornice sprejele drug projekt E. Heiderja za grajenje železnice iz Gorice skoz Kanal, Sv. Lucijo, Kobarid, Bolec, Predil v Tarvis (Trbiž). Komaj so začela omenjena mesta in korporacije potezati se za ta projekt, uže se je začel hud boj mej posameznimi občinami, ki se je vodil s tako ostrostjo, da bi se skoro mogel primerjati dolgoletnim bojem mej Guelfi in Gibellini. Vsled tega je na Primorskem poznani inženir Semrad leta 1865 projekt predelske železnice popravil in črto mnogo skrajšal ter dokazal, da je ta črta veliko boljša od pontabske in da popolnoma odgovarja potrebam Trsta, tako sicer, da se je vlada leta 1870 odločila, da predloži Semradov načrt predelske železnice državnemu zboru v potrditev. — A lepe nade Primorskega prekrizale so spletke — znane tržaške svojati, ki je napravila predelskeje železnice konkurenčn načrt druge, loške železnice z namenom, da dobi koncesijo in jo potem proda za drag denar društvu Rudolfove železnice. — Šlo je za denar; pa vsaj je znano, da v dobi ustavovercev ni bilo mogoče sklenoti nobene postave brez nagrad nekaterim poslancem v obliki koncesij za železnice, banke itd., katere koncesije so potem nekatere poslance obogatile. Tudi postava od leta 1867, s katero se je ustvaril dualizem, je obveljala le s pomočjo neke koncesije, za katero so nekda koncesionarji dobili okolo en milijon gld. Znano je tudi, da je nek rajnki ud omenjenega konsorcija 17. maja 1869 v svojej lastnej hiši zbral okolo sebe nek odbor, kateri je sklenol, da bode delal na to, da dobi koncesijo za črto Loka-Trst. — Žalibog pa je ta odhor, v katerem so sedeli tudi nekateri tržaški gospodje, več mislil na lastni dobiček, nego pa na idejo in v dobrej nadi, da bo stvar nesla, izmolzil je ta odbor tržaškemu mestnemu zboru 63000 gld. za študije in merjenje omenjene železnice. Zarad tega novega projekta je ministerstvo predelsko železnico zopet odstavilo iz dnevnega reda; potem pa so Poljaki in drugi slovanski poslanci (8 aprila 1870) zapustili drž. zbor prav iste dni, ko se je imela zopet na dnevni red postaviti predelska železnica.

Ali so poslanci prav storili ali ne, da so zapustili državni zbor, to pustimo, ali znano je, da je rajnki Hermet, vodja tr-

novanje Andreja Appolonio-ja, bivajočega v ulici »Farneto«. Appolonio je trgovski agent in urednik časopisa »Operaio«, ki je organ italijanskega delalskega podpornega društva, koji list pa, »minogrede povedano«, jako slabo zastopa interese delalskega stanu, katere bi po poklicu moral v prvej vrsti zastopati in zagovarjati — in tujo politiko na strani puščati.

Spiritizem. Pri nekem zasebniku zvanem Zwinner, bivajočem v ulici »Giustinelli« h. št. 1 v 3. nadstropju, uže več časa so predstavljali spiritistične komedije. Prišlo je to prepovedano »teatriranje« na uho policiji, ki je vtorek šla na mesto, ter zbrano množico razpustila.

Ponarejene dvajsetice. Pazite na dvajsetice! Vtorek so ustavili kleparskega učenca, ki je namerjaval zmenjati v tabakarnici na trgu »S. Giovanni« nekoliko ponarejenih dvajsetic.

Razpis štipendije. S začetkom družega šolskega tečaja se razpisuje tržaška štipendija letnih gld. 105, za dijake prvih šest gimnazijalnih razredov. Prosilci se morajo šolati v Trstu. Oni, ki mislijo prositi za to štipendijo, naj vložijo svoje dokumentovane prošnje pri mestnem magistratu najdalje do 31. t. m.

Prijatelj našemu listu nam piše: Ker tudi jaz zahajam v kavarno Commercio, imam priliko opazovati marsikaj zanimivega in prepričati se, da se tudi takozvani učenjaki čestokrat v strasti ponižujejo. Kakor znano, je »Narod« poznatisnoj oni zloglasni podlistek »časnikarstvo in naši časniki« v posebno knjižuro. — S to knjižuro zdaj gosp. profesor Jesenko po Trstu »hazira«; prodaja jo po 70 soldov. — Kedo ne bi mu želel dobrega uspeha, kajti zloglasni prevoditelj Wuttkeja (naj uže bode, kedor hoče) je žel tako malo lavorik, da mu je res želeli nekoliko več filk, da si baš ugasi žejo po slikah, ki ni nič manja, nego ona po lavorikah. Ker bi bil rad čital nemški original Wuttkejeve razprave o časnikarstvu, iskal sem te knjige po vsem Trstu, pa zaman; znano pa mi je, da jo ima g. profesor Jesenko, ako je ni uže nazaj poslal onemu zavodu, kateri mu jo je posodil. Prosim torej ponižno, da mi gospod profesor javi pod adreso »Domino«, kde si je on izposodil večkrat omenjeno knjigo. — »Domino«.

Goriške novosti. V nedeljo je bil v Gorici monsignor dr. Glavina tržaški škof. — Naš mestni zbor v svojej zadnjjej seji je potrdil denarna poročila za l. 1883 ustanov »Moltke«, »Formica« in »Za ranjene vojake«. — V mestu je več otrok umrlo za »difteritiko«; v jednej samej obitelji je ta bolezen pobrala štiri otroke. — Iz Ogleja poročajo, da so tam ob starorimskej poti »Appia«, ali »Silicata« po domače »Colombara« izkopali mnogostarih grobišč, spomenikov, denarja, medalij itd., kar vse pojde krasit in bogatet ondotno c. k. muzejo. — Odsek c. k. kmet. društva v Gorici je predlagal: 1. naj se vsaki narodni šoli, na kateri se poučuje tudi o kmetijstvu, brezplačno določijo »Gospodarski list«. 2. Naj se zopet ponovijo začasni kmetijski tečajji za narodne učitelje na goriški kmetijski šoli, kakor leta 1875 in 1876: 3. Naj se priskrbe gnotne podpore z uredbo šolskih vrtov; kakor tudi, naj se učiteljem podeli primerne nagrade. 4. Da se imenuje za vsak okraj po eden nadzornik iz kmetijskih društvenikov, kateri bodo imeli poročati o kmetijskem pouku v narodnih šolah. Pripoznava se nujna potreba posebnega kmetijskega be-rila.

Iz Gorice nam pišejo: »Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici« privedilo je v petek nedeljo pravlepo domačo sabavo s petjem in govorom. Govoril je gosp. Franc Podgornik in sicer: Kako so doslej delalce učili in volili. Govornik je za naše priproste ljudi prav razumljivo in z dokazi svoj govor razpravljaj, da so ga poslušalci prav radi poslušali. V nedeljo 23. t. m. bode gosp. Podgornik končal svoj govor, in sicer: Po čem imajo delalci hrepeneti v sedanjem času. Ta večer se spozna vsebino in korist tega govora. Pogovoru so nas društveni pevci v pozno noč z narodnimi pesmami zabavljali.

Razpisano mesto tajnika. Pri goriškej trgovinskej in obrtnijskej zbornici je razpisano mesto tajnika. Prosilci morajo biti popolnoma zmožni italijanščine in nemščine — in tudi nekoliko slovensčine. Vlaganje prošenj traje do konca aprila t. l. »Eppure si muove!«

Vabilo k besedi, katero napravi »Čitalnica Postojnska«, dne 16. marca 1884 v svojih prostorih. — Spored: 1. A. Nedved: »Domovini«, možki zbor. 2. J. Blumlacher: »Micka in Janez«, šaljiva polka za dve citri; svirata gg. Ivan in Alojzij Lavrenčič, 3. Tombola, 4. F. Abt: »Gute Nacht, du mein herziges Kind«, za citre na lok in navadne citre, sestavil J. Blumlacher; svirata gg. Ivan in Alojzij Lavrenčič, 5. »Stara mesto mlade«, vesela igra v ednem dejanji: Osobe: Katarina Repkovska, gospa Lavrenčič-Vičič, Kazimir Jelfovski, zdravnik, g. J. Krajgber, Ferdinand Steblovski, lajtnant v pokoju g. A. Šibenik, Emilija Zelinska, njena se-

VSAMEJ DAMI,
 katera hoče imeti dobro se podajajoč
 životnik (modere) iz prave, dobre ribje
 kosti (pušpana) priporočam, da si ga
 naroči pri meni in da pošlje mero.
Mma. M. Müller na Dunaji
 I. Stadt, Operngasse 12 (vis-a-vis
 Heinrichshof). 25-17
ŽIVOTNIKE
 lastni izdelek po najnovjšem in najbo-
 ljšem dunajskem in pariškem krovu
 garantirane iz prave ribje kosti naprav-
 ljene, bele ali rujave po f. 5, barvane
 od f. 7 naprej. Pariški životniki s tra-
 kovi za stiskanje beli ali rujavi od f. 8,
 barvani od f. 10 naprej, francoski ži-
 votniki s pripomkami od f. 10, barvani
 od f. 12, naprej.
 Novost! Štefanije životniki brez plan-
 šetov, vsled spričeval zdravnikov, pri-
 poročljivi vsakej dami, posebno pa ta-
 kim, ki trpé na srčnih, jetrnih in želo-
 dčnih boleznih, trajljivi, držeči formo,
 elegantno napravljeni od f. 8 naprej.
 Životniki za dame v vseh barvah, for-
 mah, v vsakej velikosti in po vsakej
 ceni. — Naročbe iz dežele, s pošiljavo
 ogleda ali mere in naznanjenjem cene
 po poštnem povzetju. Kar se ne dopade,
 ali prileže, se zamenja za drugo.

Blago za obleko
 Iz trpežne, dobre volne, za srednje viso-
 cega moškega, po 3-10 metrov na obleko za
 gld. 4 96 a. v. iz dobre volne;
 8- a. v. iz boljše volne;
 10- a. v. iz fine volne;
 12 40 a. v. iz dokaj fine volne.
 Ogrinjala za na pot, komad po 4, 5, 8 in
 12 gld. Najfineja odela iz volne, hlače, po-
 vrhnje suknje, spodnje suknje, odela za dež,
 običajno debelo sukno, debelo trpežno sukno,
 česalno blago, ševljó, trikó, prestrala za gospe
 in biljard, peruvijansko, dosking priporočá

I. STIKAROVSKY,
 tovarnična zaloga v Brnu.
 ustanovljena i. 1866.
 Uzorce brezplačno. Uzorne pole za gospode
 krojače nefranki-ano. Poštne povzetnice nad 10
 gld. brezplačno. Ker mnogo p. n. naročnikov
 meni popolno zaupa in si dovoljalo naroče-
 vati blago, ne da bi prašali i videli dotičnih
 uzorcev, po tem takem naj se mi tako naro-
 čeno blago, ako ne bi ugajalo, nazaj pošlje.
 Uzorci črnega peruvijana in doskinga se ne
 razpošiljajo, naročila se vrše le na zaupanje.
 Ker jaz pri svojih svetovnih poslovih do-
 bivam na dan na stotine pisem, molim p. n.
 naročnike svojo adežo točno izpolniti in če je
 te moč, naj se ogiblje sklicevanja na prejšnje
 dopisnice, kajti traženje teh nam proužoča
 mnogo težkoč.
 Dopisnice se primajo v teh le jezicih: v
 nemškem, madjarskem, českem, poljskem,
 italijanskem in francoskem. (24-5)

**Jednokratno prepričanje ne
 škoduje!!!**
 Najstara dunajska en gros-eksportna zaloga
Ignacija Herzog-a et Comp.
 DUNAJ, I., Ruprechtplatz 5, DUNAJ
 razpošilja se, dokler je še kaj blaga v za-
 logi, po povzetnici, 1485 komadov brnskega
 sukna za mladoletje in poletje, in sicer
 moško obleko iz volne, sestojajo iz suknje,
 hlače in telovnika, iz tkane, čiste, jako fine
 volne za 5 gld. 90 kr. —
 katero je nekoč stalo tri krat toliko. —
 Slehern z malo naročbo se lahko prepriča,
 da je bil na vsak način realno in izvanredno
 solidno postrežen, in baš, da prej še nikoli
 tako. — Dotično sukno za obleko se more
 dobiti v najnovjših barvah najbolje vrste.
 kakor: sivo, rujavo, modro, žolto in črno,
 kakor tudi v temnih bojah. Pri naročbah,
 prosimo za označenje boje. — Tako tudi
 razpošiljamo
 angleška ogrinjala za na pot
 dokaj dolga, velika in široka v vseh bojah,
 iz čiste, same volne á 3 gld. 50 kr.
 komad, na dalje:

Perilo za gospode, srajce, širting,
 gladke ali podve-
 zane, se in brezi ovratnika á 1 gld. 20
 kr. komad.
Sirting-srajce, vse dvakrat podvojeno,
 francosko, šivane, fino
 gladke ali nabrane á 1 gld. 50 kr.
 Barvane robače, kréton ali oksford gl. 1.—
 franc. ali oksford 1.80
 Hlače, močno platno. —.75
 platno 1.—
 Srajce za gospe iz močnega platna od
 60 kr. do 1.50
 " " " šifona se švic. čipka-
 njem ali nagubani 1.—
 " " " uprav fine od gld.
 1.50 do 5.—
 " " " platna od gl. 2 do 5.—
 Ženske hlače " čipkane od
 75 kr. do 3.—
 Raznovrstno otroško obleko od 1 do
 12 leta, od gl. 1 do 5.—
 Ponočnje suknje za gospe od g. 2 do 8.—
 Velika zaloga raznovrstnih manufaktur. En
 gros-naročnikom velik rabat. — Bala se
 sprejemajo in zaračunajo po najnižji ceni.
 Uzorci se ne razpošiljajo, ali vsak, kdor na-
 roči ima pravico, če mu ne ugaja dotično
 blago, zamenjati ga. (1-4)

**Gospodu
 Gabrijelu Piccoli,**
 lekaru
 v Ljubljani.
 Vaša «Francova
 esenca» je edino
 zdravilo, ki se mo-
 jemu žolodcu pri-
 lega. Po vsakem
 zavžitju mi je lozje
 in bolje.
 Kamnje pri Čer-
 nici 1883.
 Josip Sordat, zupnik
 Enajst let se trpim za zabasanji in he-
 meroidah in ne poznam ga zdravila, da bi
 mi toliko pomagalo, kakor Vaša «Fra-
 cova esenca», za katero se Vam najlepše
 zahvaljujem.
 Ivan Zehron, Gorenje Ležeče. Kranjsko
 Prosim, da mi odmah pošljete 100
 steklenic Vaše izvrstne «Francove esence»
 Aleksandrija v Egiptu meseca avgusta 1883.
 Marija Dolinsh.
 Prosim uljudno za 24 steklenic Vaše
 «Francove esence», ki je nedvomljivo naj-
 boljši pripomoček zoper kašelj, hemeroidje,
 mrzlico v žolodcu in gliste.
 Pulj meseca decembra 1882.
 Josip vitez Scordali, c. k. policijski komisar.
 Vašo «Francovo esenco» s sijajnim
 vspehom rabim. Prosim odmah za 24
 steklenic na povzetje. 16-12
 Trdnjava Ivanici na Hrvaškem avgusta 1883.
 Josip Marničič, usnjarski mojster.
 Francova esenca je pomagala že tiso-
 čerim ljudem, kakor je razvidno iz za-
 hvalnih pisem, ki jih izdelovalec dobiva.
 Ta esenca ozdravi boleznj v žolodcu in
 trebuhu, krč, božjast, trebušno in preme-
 njalno mrzlico, zabasanje, hemeroidje, zla-
 tenico itd., ki so vse nevarne, če se v
 pravem času ne ozdravijo. Steklenica 10 kr.

**Brez te varstvene znamke, po-
 stavno zavarovane, ima se to zdravilo
 smatrati kot ponarejeno.**
Cvet zoper trganje
 po dr. Maliču,
 je odlično najboljšo zdravilo
 zoper protin ter reumatizem,
 trganje po udih, bolečine v
 križi ter živcih, oteklino,
 otrpnele ude in kite itd., malo
 časa če se rabi, pa mine po-
 lnam trganje, kar dokla-
 vje obilno zahval. Zahteva
 naj se samo cvetu zoper
 (Varstv. znamka.) trganje po dr. Maliču s zračen
 stoječim znamenjenem; 1 steklenica 50 kr.

Planinski želiščni sirop kranjski,
 izboren zoper kašelj, hripavost vratobol,
 prane in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr
 Koristnejši, nego vsi v trgovini se nahaja-
 joči sokli in siropi. 20-2
Pomuhljevo (Dorsch) jetrno olje,
 najboljšo vrste, izborno zoper bramore,
 pljučnico, kožne izpustke in bezgavne
 oteklino 1 stekl. 60 kr.
Anaterinska ustna voda,
 najboljša za ohranjenje zob ter zobnega
 mesa in takoj odpravi smradljivo sapo iz
 ust. 1 steklenica 40 kr.
Kričistilne Kroglice, c. kr. priv.,
 ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu
 pogrešati in so se uže tisočkrat sija no osve-
 dočile pri zabasanji človeškega telesa, gla-
 vobolu, otrpnenih udih, skaznem žolodcu,
 jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah á
 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gld. 5
 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj.
**Naročila iz dežele izvrše se takoj
 v lekarni pri „samorogu“**
Jul. pl. Trnkóczy-ja
 na mestnem trgu v Ljubljani.

**Čudovite kapljice
 Sv. Antona Padovanskega.**
 To priprosto in naravno
 zdravilo je prava dobrodejna
 pomoč in ni treba mnogih ba-
 sedí, da se dokaže njihova
 čudovita moč. Če se le rabijo
 nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu
 najtrdovratnije žolodčne bolezni. Prav izvrstno
 vstrežajo zoper hemeroidje, proti boleznim na
 jetrih in na vranici, proti črevesnim boleznim
 in proti glistam, pri ženskih mlečnih nadlež-
 nostih, zoper beli tok, božjast, zoper scropok
 ter čisti pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo
 omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi
 pred vsako boleznijo. (3)
 Prodajajo se v vseh glavnih lekarnicah na
 svetu; za naročbo in pošiljavo pa edino v le-
 karnici Cristofoletti v Gorici, v Trstu v lekarni
 E. Zanetti i G. B. Rovis in G. B. Faraboschi.
 ena steklenica stane 30 novcev.
 Varovati se je pokvarjenih posnetkov, s katerimi
 se zavolj želje po dobičku tu pa tam ljudstvo go-
 ljufa, dasi nimajo nobene moči in vrednosti.

Eksport
 pravcati Tyrnavskih (Nagy-Szombateljskih)
 pršutov le pri gospodu
KAROLU G. TAKÁTS-U
 v Tyrnavi (N.-Szombat). (2-6)

Razpis službe.
 Da se zadržno nastavita učitelj
 — voditelj na enorazrednici v Bresto-
 vici in učiteljica na štirirazrednici v
 Komnu, razpišete se s tem ti službi
 splečili III. vrste po drž. postavi 4.
 marca 1879. št. 9.
 Za službo učitelja voditelja za-
 hteva se sposobnost k pomočnemu
 poučevanju verskega nauka.
 Prošnje naj se vložijo pri temu
 c. kr. okrajnemu šolskemu svetu v
 dobi 6 tednov od vverščenja tega raz-
 pisa v list »Osservatore Triestino«.
 C. k. okrajni šolski svet.
 V Sežani dne 3. marca 1884.

GROFA H. ATTEMŠOVA
semeno - kulturna postaja
 pri sv. Petru poleg Gradca, Štirsko.
**Prava štiriska rudeča detelja, travna
 semena, rastlinje za pičo (klajo),
 štiriska rž in oves, itd.**
 Visoka lega — v Alpah — in skrbno ob-
 delovanje zagotavljajo našemu semenskemu
 posestvu jako dobri uspeh, katerega si je za-
 dobilo po mnogih deželah. Vse dežele si je za-
 toploto, in to je skoraj vsa osrednja Evropa,
 naravno gravitirajo proti našej planinskej de-
 želi glede potrebe semena za setev. Štiriska ru-
 deča detelja, štiriska repa, štirisko zelje, štiriska
 rž, štirski oves, itd. itd. so vže zdavna od
 vsega sveta pripoznane specialitete. Mi opa-
 zarjamo sedaj tudi nadalje na naše

travno seme
 in povsod so je sponeslo tudi tukaj na-
 brano sočivno seme, kder se je to
 poskusilo. — Mi priporočamo tedaj vsem
 kmetovalcem naše pridolke.
Zapisnike razpošiljamo na zahtev franko.
NB. Zavod prodaja izjemno
le proti porabnej vrednosti,
 to se pravi, zaračuni se nahajajočo kalilno moč
 in čistost in ti garantira.
 Mi radi štejemo tudi sodbo sleherne ko-
 rektno delajoče semeno-kontrolne postaje. —
 Mi sami strogo pazimo na vsak kraj. —
 V zavod se sprejemajo tudi učenci. (1-3)

5000
ostankov sukna
 (3-4 metre), v vseh barvah za cele
 moške obleke, pošilja proti povzetju
 po 5 gld. ostanek.
L. Storch v Brnu
 tvarina (sukno), koja se ne bi dopa-
 dala, more se zamenjati.

3000
ostankov preprog
 (10-12 metrov) pošilja proti povzetju
 komad po 3 for. 80.
L. Storch, tvorničar v Brnu,
 tvarina koja se ne bi dopadala, more
 12-10 se zamenjati.

Ozdravilna poročila
 iz Avstrijskega Primorja.
 Na izumitelja in samcatega izdelovatelja Iv. Hoffovega sladnega
 izlečka, dvorni oskrbovalec skoraj vseh evropskih vladarjev, c. k. komi-
 sijski svetnik, posestnik zlatega križa s krono za zasluge, vitez visokih
 redov pruskih in nemških i. t. d. **Ivan Hoff** v Beču, I., Graben,
 Bräunerstrasse št. 8, tovarna: Grabenhof, Bräunerstrasse št. 2.
 Pulj, 29. aprila 1883.
 Vaše Blagorodstvo!
 Jaz sem primoran izreči, Vašej Blagorodnosti, mojo srčno in globoko-
 čutečo zahvalo za dober upliv Vaših izvrstnih izdelkov iz sladi. Jaz boleham uže
 jedno leto na bronhijalnem prehlajenju z bljuvanjem krvi, in vsa lekarska sredstva
 za ponehanje kašlja in krvnega toka, so se po najviše skazala uspešnim za ne-
 koliko časa, da se zopet vrne pri najmanjem posiljenju ali pregretnju. Odkar pa
 jaz uživam Vaše Ivan Hoffovo izvrstno slado-izlečno-zdravstveno pivo in Vaše
 uprav takove nedosegljive slado-prsne sladčice, zdatno mi je jenjal kašelj, in kar
 je najpoglaviteje, da če prav spolnjem dolžnosti mojega poklica ne trpim več
 na krvnem bruhanju niti na kašlju in čudeno sem okrepan. Blagovolite mi
 poslati še 58 sklenic Vašega slado-izlečnega zdravstvenega oia (bire), 5 zabojčkov
 slado-sladčic in 5 kil slado-čokolade 1. sorte. Še jedenkrat izrekam mojo pri-
 srčno, globočutečo zahvalo in ostanem z odkritosrčnem velepoštovanju Vaš udani
France Rost, pri c. k. pomorskem vodstvu.
 Gorica, 2. aprila 1883.
 Vaš Ivan Hoffov koncentrirani izleček iz sladi me je čudovito okrepal in
 jaz sem Vam primoran zahvaliti se za izvrstni in blagodejni izdelek. Molim Vas,
 da mi kol pošljete drugih 10 sklenic koncentriranega izlečka iz sladi.
 Z odličnim štovanjem
 Konstant vlt. pl. Dabrowski, c. k. stotnik. Gorica.
**Evropska veličanstva, svetovni dušni velikani, kakor tudi nebroj
 prostega ljudstva**
 niso še nijednemu lečnemu izdelku toli hvaležni bili, kakor Ivan Hoffovim zdra-
 vilnim sredstvom, slado-izlečnemu zdravilnemu pivu, koncentriranemu izlečku iz
 sladi, slado-zdravilnej čokolati in prsnim slado-sladčicam. Od tu izvira jo
 izvenredna prednost in 59kratno odlikovanje jo dvornih liferantih, čestne diplome
 in prve zaslužne kolajne.
 Tukaj bilježimo slova kronanih glav:
 Viljem I., nemški cesar: «Vaš dober izleček iz sladi» Franc Jožef I., avstrijski
 cesar: «Rad Vas odlikujem». Kralj saski: «Blagodejen kraljici materi». Kralj
 danski: «Občutil na zdravje uplivojočo moč. Veliki vojvod Meklenburg-Sverinski:
 «Moje priznanje».
**Stanina Hoffovi izdelki iz sladi v deželi iz Beča: Slado-izleček-
 zdravilno pivo. S zabojem in sklenicami: 6 sklenic gl. 3.82, 13 sklenic gl. 7.26,
 28 sklenic gl. 14.60, 58 sklenic gl. 29.10. 1/2 kila čokolade iz sladi I. gl. 2.40,
 II. gl. 1.60, III. gl. 1. (Pri večej množini rabat.) Slado-bomboni 1 zavitek 60 kr.
 (tudi 1/2 in 1/4 zavitka). Pripravljena redilna moka iz sladi za otroke gl. 1.—
 Koncentrirani izleček iz sladi 50 kr. in tudi po 30 kr. — Popolna slado-kopelj
 stane 80 kr.
Pod 2 gl. se ne razpošilja. 12-5**

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

*V edinosti je moč.

EDINOST izhaja 2krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gl., za polu leta 3 gl., za četrt leta 1 gl. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejema Opravištvo, via Torrente, »Nova tiskarna«.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Torrente« »Nuova Tipografia«; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav. cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Govor

dr. Vitezica v državnem zboru v 14. dan meseca marcija.

V letu 1880 je bila v Benetkah izdana knjiga pod naslovom: »La Venezia Giulia studi politico-militari di Paolo Fambri, già Capitano del Genio Militare italiano con prefazione di Ruggiero Bonghi«. Pisatelj se je prizadeval v tej knjigi dokazati, da so v letu 1866 mej avstrijskim cesarstvom in Italijo določene meje Italiji jako neugodne in da je tedaj potreba ta pregrešek popraviti. In sicer s tem, da se vhodnji del friulski, ali današnji goriški kraj, potem Trst z njegovo okolico in Istra, to je Primorsko, Italiji odstopi, tako, da bi mejo od te strani delali na eno stran juliške planine, na drugo pa jadransko morje. Za vtemeljitev svoje trditve je navajal zgodovinske, geografske, politične, etnografske in klimatske podatke.

Tu moram omeniti, da Fambri z svojo trditvijo ni osamljen, ampak ta trditve je del programa tako imenovane »Italia Irredenta« in da celo konservativni italijanski državnik težje za tem ciljem.

Razlika je le v tem, da bi ti poslednji, namreč konservativci, radi dospeli do tega cilja po poti diplomatskih pogodb proti drugotnej odškodbi, mej tem, ko bi stranka »Irredente« brez ozira na pogodbe, ako bi trebalo, tudi orožje v roke vzela.

Fambri, kakor govori v svoji knjigi, hoče neko srednjo pot; on namreč pravi, naj se poprej poskusi stvar z lepa poravnati, a tudi neopušta pretenja, ako se po tem potu ne doseže cilj. Da, reči se sme, da spada k bolj naprednejši, vrhujoči, nego k pravej zmernej stranki.

On je v pristavku k tej knjigi govoril tudi o znanej brošuri »Italicæ res«, katero je pisal neki polkovnik avstrijskega železnicega staba — javna tajnost je, da je bil to brat umrlega ministra zunanjih zadev Haimera — in skušal trditve te brošure ovreči.

Na strani 184 svoje knjige piše v tem pristavku to le (bere): »Zmota bi bila, da bi nas zamenjali z skrajno stranko« — on namreč govori o svoji stranki, o sebi — ali ne bi manjša zmota bila, trditi, da mi zmeri z onimi nemamo nič skupnega, in da bi mi v vsakem primerljaji njihovo inicijativo, kadar koli, in bodi še tako prodrzna, obsojali. Resnica je, mi hočemo porazum, oni razpor, mi združjenje in celoto, mej tem ko bi se oni ne strašili boja in raztrganja; ker pa v nobenem načinu težnja, in osobito v politiki, ne drže poteze naravnost, tedaj izhaja iz tega, da se težnje lahko kde zvežejo in dotaknejo.

Bivši italijanski minister in senator Bonghi je na prošnjo Fambrija, ki je bil osobni njegov prijatelj, temu pisal ter razodel svoje mnenje o prasanji, katero je Fambri sprožil. To pismo je tiskano v uvodu Fambrijeve knjige; Bonghi se v tem pismu naravnost k zmernej stranki prištevava ter pravi, da želi, da bi se meje tako zboljšale, a ne z silo, ampak po poti pogodbe. Ker je Fambrijeva knjiga veliko pozornost zbudila v Italiji, ker zadeva najbistvenejše avstrijske interese, ker ona razpravlja o narodnem obstanku, o življenju in smrti nas Slovanov na Primorskem; zato se nisem mogel vzdržati, da ne bi je omenil v visokej zbornici. In sicer zato, da se sklene sodba o politiki naše vlade na Primorskem. Dozdaj sem se vzdrževal, da nisem o tej kočljivi zadevi govoril, ker sem mislil, da visoka vlada, opozorjena — svaril nisem opuščal — vendar sprevidi dosedanje pogubonosno politiko, po kateri se ravna na Primorskem, ter jo spremeni. Ker se pa to ni zgodilo, in ker celo upanja ni, da se v prihodnje zgodí, ker je temu nasproti stanje Slovanov na Primorskem vedno hujše, zato sem kakor Avstrijec in Slovan primoran, to rano s krepko roko prijati, da se kolikor mogoče ozdravi.

Ni moj namen, in temu tukaj tudi mesta ni, da bi razjasnjeval posamezne trditve, katere je Fambri v tej knjigi izgovoril. A vzdržati se ne morem, da ne bi omenil, da Slovanstvu na Primorskem, bodi si vedoma, ali nevedoma, premalo važnosti daje, in da razmere — menim da iz nevednosti — zelo napačno popisuje.

Istrski Slovanji so mu pest naseljencev, tako rekoč vsiljenecv (antichi ospiti slavi), ubogo ljudstvo, ki nikoli ni imelo i tudi zdaj nema nobenega učnega zavoda, nobenega moža. V Istri razen italijanske ni druge omike. Tako pravi na strani 182. Na strani 183 pa pravi to le (bere): »Vendar nič ne bi bilo bolj nasprotno naravi teh dobrosrčnih, nevednih Slovanov, nego sila. Vendar so morali zadnji čas neskončno nanje pritiskati okrajni glavarji, tuja duhovščina in tuji emisarji, ker še v letu 1866 so bili — namreč istrski Slovanji — vsi drugačni.« Za dokaz temu potem navaja, da so se v letu 1866, ko je vlada hotela uvesti teritorijalno stražo, protestom Istranov — tako imenuje le Italijane, kakor bi Slovanji ne bili Istrani — Slovanji pridružili tudi italijanskim mestom. K sramoti tedaj še zaničevanje! Ko je bilo ne le pod beneško republiko, temuč tudi po združenju z Avstrijo, in morebiti v zadnji dobi še bolj, istrskim Slovanom vsako sredstvo za izomiko odrečeno, potem se jim pa še očita, da so nevedni, ubogi in neomikani. Noblesse oblige.

Kako pristransko in slabo Fambri o razmerah na Primorskem sodi, vidi se iz tega, da obsoja uradno postopanje sedanjega deželnega namestnika, volilni red i način postopanja pri volitvah ter govori, kakor bi se Italijani proganjali in Slovanji podpirali. Baron de Pretis, slovanški strankar! Za resnico, gospoda moja, difficile est satyram non scribere.

Tako so se Italijanom razmere sosednje dežele popisale. Ali bi bilo mogoče to, kar se je pri cesarjevem popotovanju v letu 1882 na Primorskem dogodilo, ako bi resnično bilo, kar Fambri na strani 180 pripoveduje? Koliko vzroka ima Fambri k takim dolžitvam, to v svojem govoru razjasnem. Kar se tiče čislanja Slovanov na Primorskem, o tem ima Bonghi vse drugo mnenje. Tako piše na strani X. zgoraj omenjenega pisma (bere):

»Vendar bi bila jako velika sreča, ako bi mogli reči, da v onej deželi, o kateri sem poprej govoril, in katero imenuje Avstrija: pokneženo grofijo goriško in gradiško, mejna grofija Istra in mesto Trst z okolico, da v tej deželi, ki obsega okoli 145 kvadratnih milj stanujejo sami Italijani. Žal, da tega ne moremo trditi.«

Na podlagi statističnih podatkov ljudskega popisa od leta 1851, kar jemlje iz Czörnigove knjige, pravi, da v pokneženi grofiji goriške in gradiške in polovica toliko Italijanov, kolikor Slovencev. Kar zadeva Istro, pravi, da je tam vse drugače, in sicer se naslanja na statistične podatke nečega Combija.

Ali ti podatki so očitno neresnični; ker navaja, da je uže v letu 1859 bilo v Istri več Italijanov, nego Slovanov, mej tem, ko znašajo po zadnjem ljudskem popisu — in mej tem časom se je pomnožilo število Italijanov — Slovanji $\frac{1}{2}$, Italijani pa $\frac{1}{3}$ prebivalstva. Bonghi sam dvomi o resnici Combijevih podatkov, ker želi novih podatkov. Vsekako pa, pravi on, ako se obe deželi zjedine, še potem imajo Slovanji enoliko število kolikor Italijani. Bonghi navaja potem tudi razloge iz zgodovine in pravi, da Fambrijevo dokazovanje ni zgodovinsko popolnoma resnično, vsaj ono ne, ki se tiče vse dežele. Izrečno navaja, da Benetke pri vsem mogočem naporu niso mogle italijanskih mej do tam raztegniti, kder jih je več stoletij imela rimska država, in kamor jih je postavil Napoleon za nekoliko let. »Mi ne moremo trditi«, pravi Bonghi, »da so bili prvotni prebivalci Italijani. Prvi prebivalci so bili Grki, ali neznanega pokoljenja.

Rim jih je polatinil. Po padu Rima so prišla v deželo čez planine nova različna ljudstva, najprej Germani, potem Slovani. Ti zadnji, pravi Bonghi na strani XII, ki so se naselili posebe ob meji, niso se združili; oni imajo še svoja narečja, svoje nrave, svoje noše v deželnem delu, kateri so zasedli pri ljudskem preseljevanju, ali pa vsled ukaza kakega mogotca.«

Za tem se nahaja stavek, s katerim se popolnoma ujemam in ta stavek se glasi (bere): Menitev, da oni (Slovani) nemajo pravice tam prebivati, bila bi smešna; trditve, da imajo dolžnost, pozabiti, kdo so, če hočejo tam ostati, bila bi nespametna. Neprijetno je, pravi dalje, da smo morali čakati mi z rešitvijo tega prasanja do dobe, v kateri so se pri njim sorodnih ljudstvih onstran juliških planin uže zbudila narodna čutila, katera so pri njih sicer manj živa, ali v primeri z našimi ne obečajo manjšega uspeha.«

Tacega protivnika, gospoda moja, moramo spoštovati, če tudi dela za namen, ki je nam nasproten, on vsaj odkrito govori, kaj hoče. On računa z dejanskimi i ne z izmišljenimi faktorji. Sredstva, katera rabi, ta so prepričanje in razum, ne pa surova moč. Kako dobrohotno je tako razumenje in razprava dejanskega stanja v primeri z govorom isterskega deželnega glavarja, s katerim je v šestnajsti dan meseca avgusta minolega leta deželni zbor odprl! On, če tudi po rojstvu Slovan, ni se mogel vzdržati, da ne bi bil sumničil lojalnih in zakonitih težnja nas istrskih Slovanov. On je rekel namreč, da z obžalovanjem mora priznati, da se je v največjem času unel preprič za narodnost v nekaterih delih Istre, kateri preprič bi utegnel zadrževati napredujoče razvijanje dežele; to drženje pa je več del od *sunaj zaneseno*. Previdnost velike večine prebivalstva, ki se drži starih izročil in stare kulture, upra se je krepko temu novemu ščuvanju, kar mora s zadovoljstvom naglašati. Gospod deželni glavar se tedaj kar odkrito in brez ovinkov izreka za strankarja, za pristaša italijanske in protivnika slovenske stranke.

Na svojej častnej stopnji bi se moral vsaj po glavnih ustavnih načelih vzdržati tacega strankarstva. Kako takto pa je postopal deželni glavar sosednje grofije goriške in gradiške, v kateri so, kar se tiče narodnosti, prav enake razmere, kakor v Istri! S temi razmerami računajoč ni se izrekel za ali proti tej ali onej narodnosti, ampak odprl je sejo z govorom v obeh jezicih, namreč v slovenskem in italijanskem. Tako, gospoda moja, zahteva previdnost, tako zahteva pravičnost, tako ustava. S zvižnostjo in spletkami, če se še tako umetno izmišljene, ne morejo se v devetnajstem stoletju glavna prasanja reševati, najmanj pa narodno prasanje, katero, to se lahko reče, to stoletje vlada kaj pa bi se reklo o večini poreškega deželnega zbora, katera je 21. avgusta min. l., ko je začel hrvatski poslanec govoriti v svojem materinem, to je hrvatskem jeziku, ki je jezik večine istrskih prebivalcev, z načelnikovim namestnikom na čelu (čujte! na desnici) demonstrativno zapustila zbornico, ter se ni vrnola, dokler se ni prepričala, da omenjeni poslanec ne bo več govoril v materinem svojem jeziku. Ali ta večina ni prav o tem grešila, kar Bonghi imenuje nespametno in smešno? Povračam se k zanimivej Bonghijevej knjigi.

Če tudi on (Bonghi), kakor pravi, v primorskih Slovanih vidi velik zadržek za vresničenje njegove ideje, namreč za priklopljenje Primorja, vendar z veseljem konstatira, da italijanski jezik ne le na Primorskem, temuč tudi na Tirolskem vedno dalje prodira. Na strani XV do XXV dokazuje to s citati iz Schöllerja, Czörniga, Combija, potem z navajanjem statističnih podatkov, in sicer za vsako deželo posebe. On razlaga tudi uzroke te prikazni. Žal, da se ne more tajiti, da italijančevanje na Primorskem sploh,

vzlasti pa v Istri močno napreduje. Kar se tiče Istre, sam sem vsej 9. marcija lanskega leta razložil, da so se v enajstletnej dobi od 1869 do 1880 Hrvati v Istri za 13 odstotkov skrčili, tedaj v letu nad 1 odstotek, in da so se Italijani v istej dobizi 8.46 odstotkov pomnožili.

Kar pa se tiče uzroka te prikazni, menim, da ga ni le v raztezajočej moči in v višje izomiki izobraženosti Iskatih, ampak da je tega največ kriva politika, katero je vlada doslej v tej deželi tirala.

Predno preidem k dokazom te trditve, vsajam si označiti jedro italijanske politike, kakršno priporočajo konservativni državnik, katerih najveljavniši zastopnik je Bonghi sam. »Italija — tako pravijo ti ljudje — mora želiti močno prijateljsko Avstrijo, da ne dobi Nemčije ali Rusije za sosedinjo; posebno se mora podpirati Avstrija na balkanskem poluotoku, da prode do Soluna. Ako je Avstrija svoje posestvo raztegnola do egejskega morja, poniža se v prijateljskem porazumenju, da odstopi Italiji južno Tirolsko in Primorsko«. Na strani XXXIII. piše ta državnik (bere): »Nam pride v dobro, da se Avstrija na jug v zahodnje kraje Turčije razteza. Tako pride Rusiji za rano ter jej zapre jadransko morje in se ojači tudi Nemčiji nasproti. Mi jej moremo k temu pomoči pod tem pogojem, da na tem morju, katero jebilo nekaj vse naše, pripozna večji in boljši del, nego ga imamo zdaj, ko se ona v deželah za Dalmacijo razširi i do egejskega morja prode.« Bonghi izreka v istem pismu upanje, da na narodnej podlagi ustanovljena italijanska država naravne svoje meje doseže takrat, ko se primorski Slovanji potaljančijo. O tem oziru piše on na strani XXIX . . .

Načelnik (mu seže v besedo): Prosim gospoda govornika, naj ostane pri stvari. Saj je meni mučno, da moram vedno prositi, naj se govorniki držé predmeta. Če se pri vsakem poglavju o vsakovrstnih rečeh govori, kdaj pa končamo? Mi vsaj govorimo o proračunu ministerstva notranjih zadev.

Poslanec dr. Vitezic: Prosim, čestiti gospod načelnik, imejte ozir na to, da tu gre za živenske interese moje dežele Istre, in da je pač danes na dnevnem redu, da se govori o politiki, ki se tam tira. Mi v deželnem zboru nemamo nobenega glasú, izpodili so nas iz njega, zato naj se mi vsaj tukaj dovoli prosta beseda.

Načelnik: To vsaj spada v deželni zbor, ne pa sem.

(Dalje prihodnjč.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Cesar je 15. t. m. odprl letno razstavo umetnostij, natanko jo ogledal ter izrekel najvišje Svoje zadovoljstvo.

Cesarica se je 16. t. m. z nadvojvodinjo Valerijo odpeljala v Wiesbaden. Cesar se je na kolodvoru od nju poslovil.

Zveša treh cesarstev ima neki tudi ta namen, da se zniža število vojakov, da se vsled tega zdatno znižajo tudi silni troški za vojaštvo in bolj podpira delalski, kmetovski in obrtniški stan. Bog daj, da se to uresniči!

Poslanska zbornica je 14. t. m. obravnavala proračun ministersvta notranjih zadev; govorilo je več poslancev, mej drugimi dr. Vitezic, katerega govor priobčujemo na drugem mestu. Grof Taaffe je omenjal naredb, katere je storila vlada, da se živež ne kazi ter rekel, da se izda ukaz glede omejitve razprodaje tajnih le-

kov. Dalje je grof Taaffe izjavil, da ima dobro voljo izvesti enakopravnost, kolikor je to fizično mogoče. Govorec o anarhistih, svaril je Taaffe, da šale o dinamitu niso na pravem mestu, ker stvar je zelo ozbiljna. — 15. t. m. se je obravnavala nadaljevala in sprejel se postavek: politična uprava. — Potem je grof Taaffe vsled Vi-tezičevega govora izrekel, da si ukaže poročilo iz Istre i da izda zadevne naredbe. — Poslanec dr. Vošnjak je govoril za ustanovitev posebnega namestniškega oddelka za južno Štajersko. — Schmiederer je očital slovenske spomenici, da je polna denunciacij in ustanovitev posebnega namestniškega oddelka v Mariboru bi odtrgalo južno Štajersko od severnega Štajerskega. — Poslanec Gödel pa je Schmiedererja zavrnil z opazko, da spomenica navaja le dejanske dogodke. — Daljša razprava se je unela pri postavku: javna varnost. Poslanec Schöffel je govoril o množitvi potepuhov in predlagal resolucijo, naj se potepuhi rabijo pri stavbah in javnih delih v Bosni in Hercegovini. Poslanec Granitsch je izrekel željo, naj se pomnoži žandarmerija i napravi velika posilna delalnica na spodnjem Avstrijskem. — Grof Taaffe je odgovoril, da se ministerstvo prizadeva javno varnost zboljšati ter je žandarmerijo, posebno na spodnjem Avstrijskem zdatno pomnožilo. Na podlogi zakona zoper potepuhe bilo je zelo veliko kaznovanih. Če se trdi, da to nič ne pomaga, opazuje on, da drugoga ni mogoče, nego kaznovati in zapirati, in če to ne zadostuje, naj poslanec Schöffel nasvetuje tepenje. Schöffel odgovori na to: To tudi nič ne pomore! a grof Taaffe naglo reče: O pač, to bi uže pomagalo! ter nadaljuje, da hoče dobro preudariti, ali ne bi se dali potepuhi v Bosni in Hercegovini porabiti. Pri napravljanji posilnih delalnic je vlada pripravljena polovico stroškov iz državnega zaloga dovoljevati. Poslanec Schönerer je tožil zoper dunajske stražnike in rekel, da policija hoče mlade studente pomoriti, in zato se je osmešila pred vsem svetom; načelnik je Schönererja zarad tako nespodobnih besedij posvaril, in grof Clam-Martinić poudarjal, da ne bi v nobenem drugem parlamentu bila tako surovo napadena javna gosposka, ki je v tolikej nevarnosti in tako požrtovalno dela. — Na to se je sprejel postavek: javna varnost in državno-stavbena služba ter seja končala.

V seji 17. t. m. se je sprejel postavek: »vodne stavbe«. Več poslancev je priporočalo vredbo raznih rek in celih vodnih skupin. Vladni zastopnik dvorni svetovalec Bayer je naznanil, da se vlada s to zadevo peča in da predloži dotične načrte. Po tem se je sprejel proračun ministerstva za deželno bran. Minister Welserscheimb je pri tej priliki vsled neke interpellacije naznanil, da je bilo gosposkam ukazano, naj po mogočnosti uslišujejo prošnje delalcev zastran stave v kraju, v katerem prebivajo; dalje je omenil minister, da učenci viših obrtniških šol, ki so izvršili spodnjo gimnazijo, ali realko, uže uživajo olajšavo enoletnih prostovoljcev.

Pričela se je potem obravnavo o proračunu za naučno ministerstvo. Poslanec Tilscher je naglašal važnost učnega jezika za javno življenje ter poudarjal, da se v obrtniških nadaljevalnih šolah mora podučevati v deželnem jeziku in predlagal resolucijo glede vredbe obrtniškega poduka po deželnem zakonodajstvu. Poslanec Ozarkievich je govoril v enakem zmislu.

V Budimpešti je prišla policija na sled anarhistom, ki so hoteli stopiti v delo; vsled tega jih je 14. t. m. 36 zaprla; mej njimi je več žensk; pobrala jim je tudi več pisem, spisov in časnikov.

V Čegledu so na 15. t. m. sklicali volilni shod: Ugron, Hegedüs in Hermann. Verhovajevi pristaši pa so došle volilce razpodelili in bil je Ugron nevarno ranjen, vsled česar so bili vojaki tja poslani.

Vnanje dežele.

V nemškem državnem zboru je 15. t. m. govoril Bismark in priporočal, naj se sprejme predloga o zavarovanju zoper nesreče; on je obžaloval, da se državni zbor temu upira ter rekel: Mi hočemo z stališča praktičnega krščanstva ubogim po-

magati. Ako se zakon sprejme, pripravljena je vlada raztegniti ga na širše delalske kroge. Ako pa državni zbor namesti vladne predloge boljše napravi, rada jo sprejme vlada. Tu ne gre za visoko politiko, ampak za politiko interesov v najboljšem pomenu.

Križi državni zbor tudi ne more zborovati brez škandalov. 15. t. m. je prihrula množica pred parlament, da se razkriči nad ministri, a policija jo je razgnala.

V Madridu so prišli na sled vojaškej zroti, ki je imela namen, oklicati republiko; dva generala, enega višjega in več nižjih častnikov so zaprli.

Zmaga Angležev zoper Osman Digma je popolna. 4000 Arabcev je padlo in 6000 je ranjenih; vojne je konec, angleški vojaki so se uže vrnoli v Suakim.

Iz Suakima se poroča, da je general Hewett izdal poziv, v katerem obeča 5000 dolarjev darila tistemu, kdor izroči Osman Digma živega ali mrtvega.

General Negrier je dohitel kitajsko vojsko pri Philanglanu in vzel trdnjavo Phalang; sovražnik je na begu popustil kanone, strelivo in prapore.

DOPISI.

V Šempasu, 14. marcija.

Z radostnim srcem sem vsak vaš list ki mi je v roke došel, odprl, misleč, da najdem kako poročilo o naših »Jour fix-ih« katere je priredilo v tem zimskem času vrlo tukajšnje »Bralno društvo«. — A zaman, ne vem, ali ni več mej nami tukajšnjega dopisnika, ali pa morda nema časa, z sporočili se baviti; ali pa je postal odvisen, da melči ovsem, kar se tiče kronike. Z veseljem je opazovati naraščaj tukajšnjega »Bralnega društva«, katero se je v 5 mesecih podvojilo v številu udov. Kar se pa tiče njega delovanja, pa se ne more primerjati skoraj nobenemu društvu na Goriškem, kajti od vseh Svetih do pepelnice je priredilo 4 zabavne večere s petjem, govori, deklamacijami in podučno-zabavnim berilom, in na 24. februarja besedo prav lepim programom. Igro »Gluh mora biti« so izvršno naši domači diletantje predstavljali, posebno sta se odlikovala pri predstavljanju »Bonifacijo« in »Englantinja«, prvi je obilo smeha pri sklepu igre se svojo ekstemporacijo zbudil. Po besedi je bila tombola za razne kolonijalne dobitke, katere je tudi nekaj čistega dohodka društvene blaginji donesla.

Venec vse veselice je bila pa domača zabava, pri kateri nas je kratkočasilo društveni pevski zbor z raznimi pesmami; govorov in napitnic ni bilo ni konca ni kraja.

Želeti bi bilo, da bi nam vrli prirejevalci veselice »Bralnega društva« v kratkem zopet kaj priredili, ker prepričan sem, in z mano vsak, ki se zanima za probujo naše mile narodnosti, da ni boljšega sredstva za ta namen, nego društvene veselice.

Znad Ajdovčine, 16. marcija.

Nedavno je nastal ogenj v sv. Križi: zgorela je deloma hiša Jančkova. K malu potem pa hiša Skopišarjeva v Vel. Žabljah; a slednjic poslopje Turkovo v Plačah. Te nesreče po ognji so tukajšnje okoličane vznemirile in oplašile. Mislijo so začeli bolj ozbiljno na zavarovanje svojih poslopij. Prav v tem ugodnem času pritiplja neki »Lahec«, kot zastopnik zavarovalnice »General« iz Trsta, sem-le v naše kraje. Ljudstvo je hitelo svoja poslopja zavarovati. »Lahec« je imel toliko dela pri vsprejemanju novih zavarovanj, da je ves mesec krožil tu po okolici.

Naj si naši ljudje zavarujejo svoja poslopja proti ognji, to se vedno poudarja, vedno svetuje: to je v resnici koristno in potrebno le to se mi čudno zdi in je tudi žaljivo, da banka »General« v Trstu pošilja mej naše čisto slovensko ljudstvo take zastopnike, koji našega jezika ne umejo. Skušnja nas sploh uči, da tujec ljubi naš novce, zanj se nam laska, boža nas, a v istini sovraži nas in zaničuje naš jezik. Odkrito rečeno: kdor nas v narodnem oziru prezira, ni vreden naših novcev; zato svetujem: Slovenski posestniki! zavarujte si rajši svoja poslopja pri domačej zavarovalnej banki »Slaviji«, ki je brez dvoma ena najboljših zavarovalnic v Avstriji. Svoji k svojim.

Zdaj pa nekaj o kmetijski stroki. Vsled ponavljajočih se mršavih letin, zgubil je uže marsikateri kmetovalec pravo veselje pri obdelovanji svojih zemljišč. Tu i tam se sliši: no, kaj se bom trudil, vsaj me drugega ne čaka, nego slabe letine pa veliki davki. To pa ni opravičen izgovor. Kmetovalec mora svoje polje obdelovati tudi v slabih časih. Gotovo pa je, da so vrstoma še vedno prišle dobre letine po slabih letinah. Toča tudi vsako leto ne pobije, in, če napravi v enem kraju škodo, drugemu pa prizanesa. Nekaj pa se vendar

vsako leto od vsacega pridela; od tega več, od drugega manj. Vstrajati je treba. Pravi izgled vstrajnosti pri obdelovanji svojih zemljišč nam je vrli župan g. Godina v Ajdovčini. Mnogo skrbi, veliko truda in stroškov ga stane leto za letom njegov »Tokaj« v *lokskej* občini; a vendar se ne oplaš: vedno upajoč nadeja se, da mu boljše letine velike troške i obilno zgubo sčasoma poravnajo. Leto za letom napreduje v vseh stokah kmetijstva; osobito njegovi vinogradi v »Tokaju« so prav racionalno obdelani. Naš pregovor: »Toliko ga je kakor bi ga z vozom na vsako trto zvrnel« — naj se vsaj letos g. Godini vresniči. Slovani so od prastarih časov poljedelsko ljudstvo. V resnici je kmetijstvo v družinskem življenju skoraj najbolj imenitni faktor. Zato pa imajo kmetijska društva tudi imenitno nalogo, da v tej stroki uspešno napredujejo. Večidel so društva tako osnovana, da so toliko krepkeja in toliko uspešneje dosežajo svojo svrhu, kolikor več je društvenikov. No, prav zato je ozbiljna naloga vsacega društva, da svojim udom letnine previsoko ne nastavi. Meni se zdi letnina 4 forinte pri c. k. kmetijskem društvu v Gorici previsoka. Menda je prav to uzrok, da ima društvo od slovenske strani še vse premalo udov. Letnina naj bi se znižala na 2 for. S tem bi omogočili pristop tudi manj premožnim kmetovalcem.

Domače in razne vesti.

Cesarjeva darova. Cesar je podaril iz svoje blagajnice 150 gld. za popravo zvonika podružne cerkve S. Petra pri Marčeničiji v Istri, in Ostrožnemu brdu (okr. Postojna) 200 gld. podpore za zidanje šolskega poslopja.

Imenovanje. Gosp. dež. predsednik na Kranjskem je imenoval dr. Lud. Thomanna pl. Montalmar, dosedanjega koncipista pri c. k. finančnej prokuraturi v Trstu, začasnim okrajnim komisarjem pri c. k. okr. glav. v Kočevji.

Kitajski poverjenik. Obiskal je Lloydov arsenal in Struthhofov »Stabilimento Tecnico Triestino«, ter se je izjavil, da bode svoje vladi poročil in predložil, naj ona v Trstu gradi svoje vojskine ladje. Čudil se je, da je Trst kot emporij trgovstva tako malo zastopan v deželah na velikem morju. Potem je bil povabljen na »diner« k bar. M. Morigo-u, predsedniku avstro-ograrskega Lloyd-a, in kateremu so bili povabljeni še drugi visoki dostojanstveniki in odličnjaki. Zvečer je šel Li-Fong-Pao v gledišče »Armonia«, in iz lože gosp. bar. Morigo-a, je prisustvoval do konca predstave. V četrtek jutraj je pa tuji gost zapustil Trst, ter se napotil v Pulj, od kodar se v par dneh vrne v Beč in od tam v Berlin. »Li-Fong-Pao govori prav dobro nemški, izborna francoski in nekoliko angleški.

Občni zbor delalskega podpornega društva. V nedeljo, 16. t. m. je bil prav močno obiskan, vdeležilo se ga je gotovo nad 500 družabnikov in družabnic, pri volilni komisiji pa je bilo oddanih 664 glasovnic za oba oddelka. — Točno ob 7. uri zvečer je odprl predsednik, g. Viktor Dolenc zbor s primernim nagovorom. Pred vsem je predstavil vladnega komisarja, gosp. svetovalca R. Vidica, potem se je spominjal visokega pokrovitelja društva, cesarjeviča Rudolfa, kateremu je zbor zaklical trikratni, mogočni »Živio«, kar se je na zahtevo zbora precej telegrafovalo visokemu pokrovitelju v Beč. Nadalje je predsednik konstatiral prekrasen napredek društva v lanskem letu in je konečno spodbujal ude k delatnosti za društvo in k bratskej slogi. — Nazoči so ta govor pozdravljali še Živoklici. Za tem je društveni uradnik g. Dolinar prebral poročilo tiskano o letnih računih; zbor je to poročilo zahvalno na znanje vzel, spomnil se mrtvih udov se vstajanjem razsedežev in se še posebej z ogromnimi Živoklici spominjal dobrotnikov društva, imenovanih v poročilu.

Na to je gospod denarničar Schmidt poročal z daljšim uvodom, v katerem je prav dobro razjasnil stanje pravega denarničarja proti društvu, o računih obeh oddelkov ter dokazal, da je gmotno stanje društva najugodnejše. — Zbor mu je dokazal svojo hvaležnost z večkratnim burnim priznavanjem. Prav tako sta kesnje oba oddelka enoglasno potrdila po gosp. Schmidt-u predlagana proračuna za leto 1884.

Predsednik je potem naznanil, da so na dnevnem redu predlogi gospodov Gulina, Baše in Draščeka zaradi nekaterih sprememb pravil. Omenjeni udje potem zagovarjajo vsak svoje predloge, a predsednik razloži, da vedno krpanje pravil ni na pravem mestu, in da bo najbolje, da se pravila po 5 letnem obstoju društva, konec tega leta popolnoma revidirajo in potem popravljeni v posebnem, izvanrednem obnem zboru potrdi; — v ta namen naj se odstopijo vsi omenjeni predlogi novemu odboru, da jih študira in svojedobno pregleda in popravi vsa pravila ter

izvanrednemu obnemu zboru stavi potrebne predloge; potem pa naj se obnovljena pravila izdajo in razdele mej družabnike. — Ta posredovalni predlog je bil v obče odobran in sprejet enoglasno.

Predsednik naznanil potem, da je na dnevnem redu priziv uda J. Mramorja proti izključbi. — Ud. g. J. Peršič prosil besede in gorko zagovarja Mramorja ter priporoča milosti obče zbora.

Ker se je pokazala različnost menenj; poprime predsednik za besedo, razjasni uzroke, zakaj je bil izključen omenjeni ud, pravi, da zbor je odbor, ki je storil le svojo dolžnost, dolžan, da potrdi njega sklep v tej zadevi, pri vsem tem pa stavi on posredovalni predlog, naj se Mramorjeva zadeva izroči prihodnjemu odboru, da on stori, kar se mu zdi primerno v korist društva; — Če bo prepričan, da je dobro, da g. M. zopet sprejme v društvo, naj ga sprejme, ako ne, pa ne. Ta predlog je bil odobran in tudi sprejet z veliko večino, brez vsake debate. Predsednik potem naznanil, da se zdaj odpre volilna urna in začne skrutinacija; mej tem se pretrga občni zbor. Pred pretrganjem se še zbor na predlog g. J. Drašček-a zahvali predsedniku, denarničarju in vsemu staremu odboru za izvršno požrtovalno delovanje in isti govornik konstatuje, da je to dokaz proti tistim, ki po časnih trošijah laži, da večina udov ni zadovoljna z vodstvom društva. Potem je zbor potrdil 26 po predsedništvu predloženih poverjenikov društva, katerih imena objavimo prihodnjič!

Skrutinacija je trajala, k ljubu temu, da se je komisija razdelila na 6 krajev, do 2. ure jutraj, kajti pregledati je bilo okolo 14.000 imen in stvar se je vršila natančno. Precej po 2. uri jutraj je odprl predsednik v navzočnosti 56 udov zopet zbor in naznanil, da so izvoljeni: za predsednika g. Viktor Dolenc z 617 glasov, za denarničarja g. Dragotin Schmidt z 618 glas., za tajnika g. Matija Katalan z 494 glas., za odbornike ti-le gospodje: M. V. Živic z 561 glas., Fr. Žitko z 435 glas., Štefan Prelic z 476 glas., Lavoslav Hajn z 607 glas., Prof. M. Mandič z 479 glas., Juraj Vučković z 469 glas., Miha Pregarec z 488 glas., Valentin Ster z 621 glas., Ant. Muha z 485 glas., Franc Primožič z 514 glas., Anton Batič z 493 glas., Anton Kljun z 484 glas. Za namestnike ti-le gospodje: Iv. Krapeš z 466 glas., J. Čelan z 468 glas., M. Hrvat in z 532 glas., Fr. Andrejčič z 484 glas., Gregor Lotrič z 595 glas., And. Vertovec z 403 glas. Za pregledovalce računov Alb. Živic pl. Schiwitzhoffenz 565 glas., Josip. Drašček z 481 glas., Ivan Drašček z 464 glasov. Za temi so dobili največ glasov, za tajnika g. Skabar 139, za odbornike gg. J. Peršič 175, J. Lulek 104, Franc Dolenc 162, J. Gulin 172, Mazgon 153, Kopal 114, Godeša 161 itd. V odbor ženskega oddelka pa so bile izvoljene te-le gospe in gospodične: Dolinar Katinka, Schmidt Marija, Kopal Ana, Vičič Wilhelmca, Avšič Minka, Jager Ana, Vericlo Katinka, Jager Ana, vse z 40 do 50 glasov. — Za namestnice gospe in gospodične: Čargo Marija, Račič Ana, Gerin Eliza, Vičič Ana.

Za pregledovalki računov: gospa Tosti Marija in gospodična Kovačič Roza. Predsednik se še zahvali za lep mir in potrpežljivost, posebno pa gosp. skrutinatorjem, in sklene občni zbor z besedami: Naše društvo naj raste in se širi na čast slovenskemu narodu!

Dostavek: V ponedeljek opoldne je došel odgovor na telegrafični pozdrav obnega zbora, ki se glasi: Njegova Visokost se presrečno zahvaljuje za izraze vdanosti. Bombelles.

Razpisano darilo. Razpisuje se darilo gld. 430 ustanove »Cesarica Elizabetas«. S tem se obdarita zaročenca, ki v tem letu mislita stopiti v zakonski stan. Oba morata biti katoliške vere, nepremožna, rokodelca ali kmetovalca, porojena v Trstu ali v okolici. Podelitev darila se bode vršila 24. aprila 1884, na obletnico poroke presvite cesarice. Izplačanje vsote pa po poroki dotičnih prosilcev. Prošnje z dotičnimi listinami naj se vlagajo pri c. k. namestništvu najdalje do 1. aprila prih. meseca. — Tako čitamo na oglasih priplepljenih po mestu. Ti so tiskani v treh jezicih: v nemškem, italijanskem in slovenskem. Dobro!

Tržaške novosti: Zblaznel je težak Jos. T., doma iz Vidma. Z veliko muko so ga spravili v mestno bolnišnico, v oddelek za blazne.

Nagla smrt. V saboto je nagloma zamrl na javnej ulici David Segrè, 64 letni menjniči mešetar.

Podivjan ljubimec. Nek 34. letni kočijaž iz Gorice se je do oces zaljubil v lepo služkinjo Franciko. Francika menda ni hotela ničesa slišati o vročej ljubezni kočijaža Pavleta. Pavle se vsled tega razgnjevi in gre v nedeljo na dom neposlušne ljubice. Začne jej pretiti, ta pa kričati, kakor senica v prepadu, na kar prileti skupaj mnogo ljudi in tudi par straž, ki Pavleta primejo in odpeljejo v senco. Preiščejo mu obleko in pri njem najdejo

steklenico polno žvepleno-kislega olja in kamen težak jedan kilo.

Nevaren pes. Štiriletnega fantiča Adolfa D. je hudo ogrizel uprav oni pes, ki je zadnji napadel ubozega fantiča, ki je ubogajne prosil. Mislimo, da je ta pasja para vendar uže zrela za konjedra!

Nož. Stepla sta se dva slugi tržaškega konjedra. Jeden teh zada drugemu z nožem dve rani, jedno v prsa i drugo v roko. Ranjenca so prepeljali v bolnišnico, ranitelja pa v ječo. Te dni je imel nož mnogo posla! Selje v bolnišnico 23 letni Ljubljančan P. Franc. Dobil je z nožem rano v glavo in v desno roko — Viljem Hadan, 40 letni pomorščak na parniku »Istanglo«, doma iz New-Yorka, nesel je iz meteža razbito glavo. — Druzega pomorščaka so vsega porezanega prenesli v bolnišnico. — Iv. G. Tržačanu so v pretepu prebili glavo.

Železna koliba. Mestna delegacija je dovolila gl. 900, da se napravi železna hišica na trgu rudečega mostu, za rabo ondotnim tržnim komisarjem.

Vreme. Imamo tople, krasne dneve. Okolica se oživlja, trava poganja, gaji in drevesa cveto, ptici pojo, da je veselje jih poslušati. Dozdevlje se nam, da se nahajamo na egejskem morju, solnce pripeka kakor v poznej vspomladi. Dela po vinogradih se nadaljujejo, povrtnina se seje, kamor se oko ozre povsod vlada živahnost. Kakovi kontrast od prvih dni marca!

S trebuhom za kruhom. V saboto popoldne je odplulo z Lloydovim parnikom do 150 delalcev, rokodelcev, obrtnikov, večinoma Slovencev iz Okolice. Gredo dela iskat v novo Avstrijo, t. j. v Hercegovino, Bosno, Novi Pazar, in nekateri tudi v Krivošje in Dalmacijo. Mej temi je največ zidarjev. Prišlo jim je na uho, da naša vlada misli zidati v Sarajevu veliko, prostorno poslopje za svoje namene, čuli so, da v kratkem začnejo graditi železnico Mostar-Metković; trdnjave v Krivošji se morejo letos završiti itd. — in vse to jih je napravilo na pot, da si kaj priuže, da morejo sebe in družino pošteno preživljati raje ko v »mrtvem« Trstu gladi umirati, ali pa delati nepoštena dela. Mi jim voščimo srečen pot in povratek!

Društvo inženirjev in arhitektov je imelo vtorek zvečer sejo, v kateri je bila na dnevnem redu jako važna točka, namreč *savarovanje delalca proti nesrečam pri delu*. Sklenolo se je priporočati tržaškim poslancem, ko to pride na vrsto v državnem zboru, naj oni priporočajo na dotičnem mestu menenja in določbe imenovanega društva, in pripomorejo za sprejem dotičnih poprav.

Astronomični znak. Dovolili so vodstvu tukajšnje c. k. akademije, da postavi zasvoja opazovanja stalen veteranjak na vrhu griča mej Barkovljami in Kontoveljem.

Tatvine in policijske. Okrajno redarstveno glavarstvo pri sv. Jakopu je te dni zaprlo tri falote, sprebrisane tatove, ki so nekemu ubogemu delalcu, bivajočemu v ulici »Molin a vento« pobrali več kosov obleke in 22 gl. denarja. — Straže so ukenile par mladeničev, koja sta na javnej ulici, in kakor pravita za kratek čas, streljala iz revolverjev in tako plašila mimogredoče. — Redarstvo je spravilo na varno krojača Jožefa M., 23 letnega Trčana (Terzo) nevarnega tatu. — Necaiga pijanca so odgnali sedet v senco, radi razhajanja javne straže. — Neznani in nepoklicani nepridipravi so prodrli na stanovanje vdove Urše F. v ulici »Commerciale« in jej pobrali iz odprte omare zlato uro vredno 60 gl.

Stejarski loterist. V loterijo na rudečem mostu pride minoli teden nek gospod, ki mora biti jako veliki prijatelj loterije po okoliščinah soditi, ter stavi 24 gl. na pet činkvin, stave na Trst. Loterist Fr. R., bivajoč v ulici »Farneto«, zapíše mu v matrico 6 na mesto 24 gl., ter ostali denar sebi pridržal. — Nesreča za lotista! — v jednej stavljeni činkvini je bila zadela terna — in sto zleze na dan njegova sleparija. Ta je uže tretji slučaj, kar mi vemo. Ni dovolj, da je loterija sama uže veliko zlo, a še nje uradniki morajo biti vse drugo nego poštenjaki.

Petarda. V ponedeljek ob 8 in 1/2 zvečer se je razpočila mala petarda iz papirja v javnem vrtcu na velikem trgu, pred c. kr. namestništvom in kijoskom g. cvetličarja Marona. Napolnjena je bila navadnim smodnikom in zvezana s železno žico. Škode ni napravila nobene. Prašamo, je li to demonstracija, ali le hudomušnost poulične drhali? Tržaška poulična drhal je res revna in zanemarjena, ali ona se ne peča s petardami. Vegetira v Trstu še druge vrste drhal, ki čez dan tiči po štacunah, prodajalnicah, ali pa robo na prodaj ponuja, agentira, študira, tudi po birjih se skriva itd. Ta drhal je mnogo nevarniša, nego ona poulična, ki se le s kruhom bori. A prva se peča s politikom. Ni li mogoče, da je pok male petarde iz papirja ob enem, če hočemo otročja hudomušnost, in tudi odmev porotne obravnave v Inomostu proti obsodbi »Jurettig-a«. Ako bi bil »Jurettig« obsojen od

ljubljanske ali graške porote, toliko bi ne bil skupil, kakor je od one v Inomostu. — Da je pa bil v »Inomostu« sojen in obsojen, kdo je to prouzročil? Italijanci si mislijo »vlada«. Tako si mi tolmačimo razpok one male nedolžne petarde pred palačo c. kr. namestnika. Tako mi mislimo, vsak pa naj po svoje ta faktum obdelava.

Porota v Inomostu je obsodila goričana Jurettig-a, nekdanjega urednika tržaškega iredentovskega lista »Independent« v osemnajstesečno ječo in zgbno kavicje ter plačati mora 3000 gl. kazn.

Prvo veteransko društvo za Trst in okolico je izdalo svoje letno poročilo. Iz tega povzemamo to-le: Udov šteje to društvo 1762. Od 491 udov ima še društvo potrjati letnino. Umrlo jih je 37 v minolem letu, 8 njih je bilo izključenih in 12 pa je prostovoljno izstopilo. Tedaj plačujočih udov je bilo v l. 1883. 1271. Dohodkov je društvo imelo 4779 gl. 17 kr., stroškov pa 4779 gl. 17 kr. — Skupno društveno premoženje znaša 3944 gl. 02 kr.

Letno poročilo. Dobil smo poročilo za minolo l. 1883. deželne patrijotične podporne zadruge za Trst in Istro, iz katerega posnemamo to-le: Dohodki znašajo gl. 1400 v nominalnej vrednosti, in gl. 3384 83 kr. v gotovini; Troškovi znašajo gl. 1400 v nominalnej vrednosti, in gl. 4502 kr. 84 v denarju. Dohodki »Conto Cassa« znašajo gl. 7037 kr. 16. troškovi pa gl. 7037 kr. 16. Prebitok 31. decembra 1883. gl. 1. 2705 kr. 01. Dohodki »Conto Capitale« znašajo gl. 76000, izhod pa gl. 75.000, z 182 obligacijami vred pa gl. 76000 v nominalnej vrednosti.

Uradna učiteljska konferenca v Sežani. V predzadnjem broji »Edinosti« naznanja nekedo prav natančen spored iste, ter prav natančno in široko javlja v svet, da o učiteljske okrajne knjižnici referirata g. nadučitelj J. H. v Sežani in Ant. Leban v Komnu. Prašam onega dopisovalca, mari ne ve, da o učiteljske knjižnici referirata v to izvoljeni načelnik in denarničar.

Iz Dutovjanske občine se nam piše od 12. marca. Mi za trdno upamo, da se tukaj še to leto osnuje kako narodno društvo, ki bo ustrežalo sedajnim okoliščinam, ter spodbujalo ljudi k delatnosti za vse, kar je koristno in blago. Le dobre volje in poguma ter navduševanja je treba, pa pojde vse od rok.

Goriške novosti. »Soča« se iz Trsta piše, da je bil kranjske dežele načelnik zato v Trstu, da se pogovori za stran imenovanja novega škofa za kranjsko deželo s tržaškim škofom, ki je bil uže poprej pri pokneženem goriškem škofu zaradi zadeve. »Soča«, ki ima to vest skoraj gotovo iz duhovniških krogov, pravi, da porazumljenje ni bilo težavno in da ima največ upanja menda dr. Premerstein, ter pristavlja, da je tega gospoda ime čisto nemško i da bi njegovo imenovanje ne imelo izvenrednih posledic. O imenovanju tržaškega škofa pa dopisnik pravi, da vlada ni bila zadovoljna z možmi, katere so navsvetovali škofi ter si nazadnje sama zbrala moža, ki je po njenej volji, i da so škofi tej izvolitvi pritrdili. — Goriški brivci in lasotrižci so sklenoli zapirati svoje delalnice na velikonočne — in božične praznike. — Tatu so zaprli, ki je pobiral denar iz pušič pri Sv. Antonu pod Kostanjevico. Dobil je štiri mesece zapore. Pri njem so našli več komadov vrednostnega blaga, ki izvira od tatvin. — Nek agent je na Goriškem nabiral delalcev za tranzvalko (železnico), ki se v kratkem utegne graditi na Poljskem. Nabral je bil uže do 150 delalcev. Zagotovil jim je bil prosto vožnjo. Agentu je pa zmanjkalo denarja, radi tega se z delalci ni mogel pogoditi; ti so se zbrali v četrtek pred tukajšnjim kolodvorom ter pričeli razsajati in upiti. Agent je pa popihal. — 18. t. m. se otda na dražbi pri mestnem magistratu poprava zvonikov cerkve sv. Ignacija na Travniku. — Zamrl je te dni za davico Miljutin Erjavec, sinček velezaslužnega g. prof. Erjavca, slovečega slovenskega pisatelja. — Goriško sodišče je obsodilo v dvomesečno trdo ječo Kristijana Erzetič-a, iz Brezovice v Korminskem okraju, radi zločina teške telesne poškodbe, — Tisto je tudi obsodilo v šesttedensko ječo 50 letnega Antona Kravanjo iz Plaz radi zločina javnega posiljenja.

Razpis vojaških stipendij. S začetkom šolskega leta 1884—85 razpisujeta se mesti državne ustanove v c. kr. pomorske akademiji. Za tamorajo prositi le mladeniči iz Primorske. Molbenice naj se vlagajo do 31. maja t. l. pri c. kr. namestništvu v Trstu. Drugi pogoji se zvedo iz dotičnega razpisa, ki je na ogledu pri c. kr. okraj. glavarstvih, pri vseh magistratih in pri vodstvih srednjih šol na Primorskem.

Franc Cegnar in Ljubljanski Časnik. V prvej številki Ljubljanskega lista smo čitali zgodovino »Ljubljanskega Časnika«, kateri je bil po nekakem prednik sedanjeg lista. Pogrešalsmo v omenjenih črtici te le epizode: Cegnar je bil faktični urednik lista. Meizer dostikrat niti ni znal, kaj vse obsega njegov list. Ko je bilo vsled nastopne absolutistične dobe

ustavljeno nadaljno izhajanje ljubljanskega lista, takrat je Cegnar v zadnjem listu št. 413. odl. 1851 napisal to le: »Slovo ljubljanskega Časnika odbravcev: Z današnjim dnevom se je zavalil kamen na grob »Ljubljanskega Časnika«. Pešale in pešale so njegove, kakor moči sivega starca, da je moral svojo osodo rano doseči. To ni moglo drugače biti, ker manjkalo mu je studenca, iz katerega bi bil zajemal živjenja vir; pogrešal je zraka, v katerem bi mogel bil krepčati slabe svoje ude. Da ni vzelaval visoko, ni mu zameriti, ker imel je eno peruto zvezano, drugo zlomljeno. Sam se je trudil na strnem potu, ni imel pomoči, nobeden ni segel opešanemu pod pazuhu. ni toraj čudo, da je oslabil in opešal, i nazadnje omagal. Svojim prijateljem, ki so ga sprejemali v gostno svojo hišo, zahvaljuje se poslednji presrčno in prosi, naj mu ohranijo spomin v svojih prsih. Naj počiva v miru na strani rajnic svojih bratov, slovenskih časopisov. Z Bogom! Ljehkosti čitatelj misli, da je bil hrup po Ljubljani zaradi take pisave v uradnem listu; svobodoljubi, mej njimi rajni dr. Ahačič, odčedana advokata dr. Ahačiča je Cegnarja kar objel; a namestnik Ljubljanskega, grof Chorinsky je poslal hitro po Melcerja in mu pokazal, kaj stoji v njegovem listu. — Strah prešine Melcerja, kateri se izgovarja, da on niti ni znal za to slovo, in da ga je napisal Cegnar. Namestnik pošlje po mladega Cegnarja in ga močno pokara ter mu reče mej drugim, da bi ga moral dejati v preiskavo; a ker vidi, da ima talent in je še mlad in pošten, noče mu škodovati, toda na Kranjskem naj si državne službe ne išče.

Slavjanska čitalnica v Trstu je vzela v najem vse obširne prostore »Monte verde« z vrtom vred. — Radujemo se nad tolikim napredkom.

Na korist fondu »Narodnega doma« v Ljubljani priredita v Zagrebu pevsko društvo »Kolo« in telovadno društvo »Sokole« v nedeljo 23. marca t. l. veliki koncert, pri katerem bo sodeloval tudi slavnoznan slov. tenor g. Ivan Meden.

Od male Nedelje, na Spodnjem Štirskem, nam piše priprosta roka: »V edinstvi je moč«. le v edinstvi združeni znamo kaj doseči in obžalovanja je vredno, da smo nezložni Slovenci? in, da smo si v »novinah« marsikaj navskriž — i prav to je naš največji greh uže od nekdaj, da smo nezložni. — Ljub — a, kder izhajajo glavni naši časniki, biti bi morala naše zavetje! Kamor mi vsi obračamo svoje oči, ne pa središče — tije, a dovolj od tega!

Gosp. Ivan Rendič, kipar v Trstu, bil je imenovan v srbskem učenem društvu, oddelku za umetnost, za dopisjučega uda tega društva, in knez Nikola Črnogorski pozval ga je v Cetinje, da tam preuzame neka važna kiperska dela. Lepo je, da učena društva in visoke osebe odklikujejo naše domače umetnike. Gospod Rendič je tudi pred nedavno izdelal model krasnemu spomeniku za bogatega gosp. Ivankoviča iz Trsta; ta spominek predstavlja Črnogorko sedečo na skalni pletejočo venec; vse nadrobnosti kiperskega dela, kažejo dovršenost in bode torej ta spominek še pomnožil slavo Rendiča. Čestitamo iz srca slovenskemu umetniku!

Marijiv izumitelj. Ferdo Bassi, sloveč tržaški kovač, izumil je stroj za rezanje papirja za osvake. Strokovnjaki to delo jako hvalijo. Izumitelj pošlje stroj na razstavo v Torino.

O ribarjenju v jadranskem morju. Z Dunaja se poroča, da so v komisijo, katera ima urediti ribarenje v jadranskem morju, imenovani ti le gospodje: dr. August Alber vitez Glanstätten, pomorske oblasti načelnik v Trstu, Karol Haardt Hartenthurnski, svetovalec v trgovinskem ministerstvu, in Anton vitez Rinaldini, svetovalec v ministerstvu za poljedelstvo. Ogrska vlada doslej še ni imenovala svojih zastopnikov.

Kazenska pravda zoper one tri gločine, ki so dekleta morili in ropali, bila je 15. t. m. končana. Vsi trije so bili spoznani za krive in k smrti na vešala obsojeni: obesijo se zapored. najprej Karol Schenk, za njim Schlosarek i na zadnje Huzon Schenk; prvi vendar utegne biti pomiloščen.

Dražbe zastavilainice. Dne 27. t. m. se bodo prodajale na dražbi v običajnem prostoru hiše št. 662. na trgu »S. Cattarina«, od 8 1/2, zjutraj do poludveh popoldne zapale i neresene zastave, žoltega lista. Dražbe se bodo vršile vtorkih, četrkih in sobotah za navadno blago. Posestniki listkov morejo rešiti svojo lastnino do dneva dražeb. Ponovljenje se lahko napravi i dan pred dražbo.

Čuda mej časniki. V Bakru je začel izhajati nov list »Kvarner«, ki je v svojem programu odstopil Italijanom Istro do Raše. — Radi bi vedeli, kedo ga je k temu pooblastil? Kedor Italijanom pete liže, ni pravi prijatelj Slovanom in škoduje njihovej stvari. — Nek ljubljanski list pa prodaja lastno sramoto po 70 soldov.

Knjižovna vest. Dobil smo te dni lično knjižico, nasloveno »Zgodovina fara ljubljanske škofije, izdaja gosp. A. Koblarja. Prvi zvezek: Zgodovina Sorške in Preške fare. Ponatis iz »Laib. Diöcesanblatt-a«. Za tem pridejo drugi zvezki, opisovaje zgodovino vseh fara kranjske dežele. To knjižico, ki je dokaj lična, lepo na trdnem papirju tiskana, priporočamo prav gorko vsem slov. razumnikom, osobito pa onim, ki se radi pečajo se zgodovino slov. dežel. V tej knjigi dobe marsikatero dobro zrnco, ki bi drugod ga zaman iskali. Knjižica se dobiva pri gos. založniku Antonu Koblarju v Ljubljani.

»Ljubljanski List«. P. n. občinstvu naznanjamo, da je z 28. febr. t. l. v zalogi Ig. pl. Kleinmayr-a i Ferd. Bamberg-a pričel izhajati »Ljub. List«, večerna priloga deželnemu uradnemu listu. Opozorjamo slovenske čitatelje na ta povsem izvrstno uredovan list.

Permanentna razstava. Načelniki delalnic, delalci vsakovrstnih strok itd. povablajo se v nedeljo 23. t. m. ob 11 uri in pol predpoldne k javnej seji, ki bode v sobani gledišča Fenice.

Plovno društvo »Austria«. Društvo snuje nove, redne plovne črte na Ameriko. Dogovori z vlado, kakor javljajo iz Beča, bodo v kratkem pri kraju. Administrativno osobje se uže sestavlja.

Načrti velikih ruskih železnic. V ruskih dvornih krogih se jako ozbiljno pečuje s železnicami poruskej državi. Izdelan je načrt železnice, ki bi se začela v Jekaterinenburgu na vsходу gore Ural, skoz Tobolsk, Jenisejsk, Jakutsk in končala v Nikolajevem, postranska železnica bi se zgradila iz Jenisejska in Jakutsk in Kiahto do kitajske meje in reke Amur. Druga glavna progba bi držala iz Astrahana in zvezala Herat, Perzijo in Indijo s postransko železnico v Buharo in skoz Kašgar v srednjo Azijo. Te proge bi bilo 3000 zemljepisnih milj dolge in stale bi 1000 milijonov rubljev; troški bi se razdelili na 20 let tako, da bi se vsako leto porabilo 50 milijonov rubljev za železnice. Svetuje se tudi, naj se v mirnih časih rabiyo vojaki za grajenje železnic. Car namerjava v malo dneh sklicati posebno komisijo, ki se bo posvetovala o teh načrtih. Tako velikansko delo ne bi bilo le Rusiji velepomembno, temuž tudi družum trgovinskemu svetu.

Veliko in lepo rusko cerkev bodo zidali na Dunaji. Ruskega poslanstva pop Mihael Rajeviski je bil zadnje dni v Peterburgu ter je na prošnjo načelnika svete sinode dobil od vlade lepo vsoto v ta namen. Sveta sinoda pa je vsem ruskim metropolitom ukazala, naj javno nabirajo dobrovoljne darove za rusko cerkev na Dunaji.

Razbojstva na Dunaji še vedno niso pomenala. 12. t. m. je prišel nek človek v neko prodajalnico svinjine na Neubau, ter zahteval za nekoliko krajcarjev klobaso, a tako, da ni iz oči spustila kupovalca, ki mej tem potegne iz žepa kladivo ter mahne ž njim po lastnici; ta sunakne in kladivo je udari na čelusti. Pogumna žena zgrabi razbojnika za roke, izvije mu kladivo ter kriči na pomoč, da sosedej prilete, hudodelca primejo ter policiji izroče. Tu je ta zverina v človeški podobi kar brez vseh ovinkov rekel, »a je hotel lastnico umoriti in denar poropati. — Nekateri dunajski listi, katerim je dobiček prva stvar, donašajo razen natančne kazenske obravnave tudi življenjepis hudodelca Hugo Schenka v prav živih barvah in izšla je tudi posebna knjižica o hudodelstvih omenjenega hudodelca. V Trstu se prodajajo tudi italijanske knjižice in ljudstvo sega zelo po njih, a žal, da ne srka iz njih nič dobrega, taki spisi pospešujejo le nemoralnost.

Gospodarske in trgovinske stvari.

Tržaška svobodna luka in pa zdaljšanje Rudolfove železnice do Trsta.

(Dalje.)

Gotovo pa nij Trst kriv, da ni Rudolfova železnica izvršila svoje zveze do jadranskega morja, in da se je rajše zgubljala z manj važnimi zvezami in za te potrosila vse po lno denarja, gotovo bi bila ona tudi vkrepila še kako koncesijo, da je ni država sama postavila pod sekvester. Čudno se sicer zdi človeku, ko vidi, da se pri mestnem zboru v Trstu niso spoprav nič spametili v tem obziru; ali razumeti je treba, da onih 63,000 gl. za študije loške železnice »figurira« še vedno mej aktivami tržaškega mesta, akoprem so skoraj gotovo za vedno zgubljeni. Tržačani sploh pre malo umejo pravo prometno politiko; skoraj večini tržaških trgovcev je žal po onej roparskej trgovini, po kateri so v Trstu vsako blago za vsaj 25% podraževali, razen tega pa ponarejali in kazili. — Zato pa kriče trgovci, da je treba pustiti prosto luko, ali pa

